

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului“, Sibiu

Foaie politică Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.
Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI,
(Strada Măcelarilor Nr. 12.)
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-ora
12 bani, a treia-ora 10 bani.

Iară votul universal.

Schimbară legii electorale, nedrepte, barbare, căci numai o parte mică a cetățenilor din Ungaria se bucură de dreptul de a-și alege pe reprezentanții doriți, cari să facă legi drepte pentru *toți*, e așa de trebuincioasă, încât mereu trebuie să ne ocupăm de ea, mereu trebuie să strigăm mai ales Românilor: și în mâna voastră, și încă în măsură mare, e pusă putința de-a ajunge la ea.

După cum se vede din știrile, ce le dăm adeseori despre starea politică din țară și despre isprăvile, sau mai bine zis neisprăvile, ce le face dieta de azi, e foarte ușor cu putință, ca în timp mai scurt decum credem, dieta să fie disolvată (închisă înainte de vreme) și să se facă alegeri nouă. Dieta cea nouă nu va mai putea tânda-lă cu legea electorală, ci va trebui să o schimbe. Iar schimbarea aceasta au să o facă și deputații, pe cari îi vom alege noi. Dacă și de data aceasta vom alege în cercurile românești pe toți Jidanii, pe toți flă-mânzii după putere, alungați din cercurile naționalității maghiare, pe toți renegații, pe toți vânđuții pentru un blid de linte, vina e a noastră, și numai a noastră, dacă și mai departe suntem robi, cum suntem în mare măsură și acuma. Noi vom fi vinovați, dacă tot gunoiul va fi vărsat peste națiunea română în calitate de funcționari administrativi, ca să ne sugă și măduva din oase, și să-și bată joc cu nerușinare de aceea ce avem noi mai scump. Noi vom fi vinovați, dacă școalele noastre ni se vor închide și în locul lor statul, al cărui membru alcătuitor e poporul român ca și cel slovac, german, sârb sau maghiar, sau nu ne va mai deschide de loc altă școală sau apoi va înființa una străină de sufletul nostru, menită să ne îndobitocască mai mult decât lipsa de școală. Noi vom fi vinovați, dacă moșiile de pe pământul nostru strămoșesc vor fi cumpărate de guvern, și în loc să ni le împartă, pe lângă plată, nouă, le va da la toți veneticii, cari nu sunt de neamul și de legea noastră, pentruca să ne omoare la drumul mare, ca în Feneșul-să-sesc și apoi tot preotul și învățătorul nostru să fie trași în cercetare, pentrucă au agitat!

Nu-i vorbă, alegerile, cum se fac în Ungaria, sunt vestite pe întreg rotogolul pământului ca cele mai murdare, mai mișe-țești. Dar, și dacă unii dintre noi ne perdem sănătatea sau chiar viața, cel puțin să nu se mai poată arăta cu degetul asupra unora dintre Români, spunându-se despre ei, că pot fi duși să aleagă pe candidatul dușman al neamului lor cu biciul de 5 co-

roane, o tocană ticăloasă și spurcatul de rachiu jidovesc.

Dieta, cum e alcătuită acum după legea electorală în ființă, nu reprezintă de loc interesele țăranilor (nici ale celor români, dar nici ale celor maghiari, slovaci etc.), ci numai ale nemeșilor, proprietarilor mari de pământ (aceștia foarte mulți Jidani) și ale bancherilor și fabricantilor (aceștia mai toți Jidani). Câteva cifre vor dovedi lucrul acesta.

În anul 1898, darea de pământ era în întreagă țara de 61 și jumătate milioane coroane, iar după 10 ani a crescut la 66 și jumătate mil., adică numai cu cinci milioane. Partea cea mai mare din aceasta dare o plătim noi țăranii, mai săraci și mai bogați, cu toată pământul cel mai mult și cel mai bun îl au proprietarii cei mari, grozii, baronii și Jidanii. Când s'au clasificat adică pământul (s'au împărțit după clase), boierii cei mari s'au îngrijit, ca pământul lor să fie socotit mai slab, ca să plătească dare mai puțină. Iar când s'au mai schimbat legile despre dări, ei au avut de grije, ca nu cumva să fie încărcăți.

În cei zece ani, în cari darea de pământ au crescut numai cu cinci milioane, au crescut dările indirecte, de consum, adică dările, pe cari nu le plătim de-a-dreptul, ci statul a pus dare pe *marfă*, care astfel se scumpește și noi trebuie să dăm preț mai mare pentru ea. Așa de pildă darea pe spirt, din care se face afurisitul de rachiu, a crescut dela 60 la 91 milioane de coroane, adică cu 31 de milioane mai mult, pe cari le plătesc beutorii de rachiu. Darea de zahăr, care pentru nutirea omului aceeași valoare, ca și carnea, a sporit dela 15 la 45 de milioane! Darea pe vin a crescut cu 4 și jumătate milioane, cea de pe bere cu 6 și jumătate, și acestea sunt be-turi mai puțin stricicioase ca rachiul. Numai de pe țâbac și sare a luat statul în anul 1908 173 și jumătate milioane de coroane, așa dară peste 100 milioane mai mult decât ia după darea de pământ.

Dieta de-acum, dușmană țăranilor precum și orășenilor mai săraci, încă a dat dovadă, că vrea să sărăcească tot numai pe aceștia. A scumpit din nou țâbacul. Dar să nu credeți, că a scumpit tabacurile cele scumpe deja, pe cari le fumează grozii, baronii și Jidanii. Nu, doamne păzește! A scumpit cu 50, ba și cu 100 la sută tabacurile de mijloc și mai rele, pe cari le fumăm noi, iar pe cele fine de tot abia de le-a scumpit cu 10 la sută!

Nu-i destul cu atâta. Proprietarilor celor mari statul le ușurează transportul bucatelor pe căile ferate, micșorându-le plata de transport, le face canale și alte ușurări. Jidaniilor le dă milioane, ca să

facă fabrici cu marfă proastă și scumpă, iar pe mărfurile bune din străinătate pune vamă mare, ca noi sărăcimea să nu putem cumpăra.

Pentruce toate acestea? Pentrucă dieta cum e aleasă acum nu se compune din deputații aleși cu adevărat de *toți cetățenii patriei*, ci din cei impuși cu sila și aleși numai de o parte dintre cetățeni. Ca să scăpăm însă de jugul acesta, trebuie să ne alegem, noi Români, Slovaci, Maghiarii și toți ceilalți oameni cu durere pentru noi poporul. Aceasta se poate însă face numai schimbând legea electorală de-acum cu una, care să ne dea *votul universal, egal și secret*.

Din dietă. În dietă tot interpelări, votări nominale și certe. Din când în când își mai dau arama pe față contra naționalităților, cum s'a întâmplat săptămâna trecută. Într'o ședință, *Justh* i-a imputat lui Tisza, stăpânul lui Mangra, că ar fi încheiat o învoială cu naționalitățile. *Tisza* a răspuns, că el vrea (?) pacea cu naționalitățile, dar n'a făcut altceva, decât le-a tras luarea aminte naționalităților, că greșesc, dacă nu recunosc ideia de stat național numai maghiar. Chiar *justhiștii* sunt însă aceia, cari s'au aliat cu Sârbul Tomici și cu Românul Vlad. Ceice vor să schimbe legea electorală, vreau binele Românilor, ceea ce el, *Tisza*, nu o vrea, căci vrea să rămână Maghiarii stăpâni de veci.

Lui *Tisza* îi răspunde contele *Batthyanyi*, care spune, că Români au votat la alegeri cu partidul guvernamental. Partidul lui *Justh* vrea schimbarea legii electorale, ca să se întărească naționalitatea maghiară. Legea electorală de-acum e prea bună pentru celelalte naționalități.

Suntem lămuriți. Și *Tisza*, și *Batthyanyi*, au declarat pe față, că sunt în contra oricărei legii, prin care s'ar face dreptate și Românilor. *Batthyanyi* a ținut să ne mai și batjocorească, spunând, că între Români sunt mulți, cari votează cu guvernele ungurești. Și are dreptate, precum dreptate și *datorința* are fiecare Român, să facă cu acei Români ticăloși, cari se vând străinilor, aceea ce au făcut Români din Sâncel cu primarul lor. Pentru Români de felul acesta e loc numai în cimitir.

Bravii Români din Sântindreș (comitatul Hunedoarii) și-au clădit o strălucită școală românească. Au făcut-o ascultând de îndemnul și povețele vrednicilor lor conducători, părintele Gheorghe Popovici și învățătorul Ioan Popovici, precum și de îndemnul sufletului lor românesc. Sfințirea școlii s'a făcut de părintele pro-

topop Dr. Ioan Dobre asistat fiind de 6 preoți.

Ceeace îi ridică și mai mult pe Românii noștri din Sântindrieș în fața neamului nostru și a străinilor e faptul, că nu s'a găsit nici un vânzător de neam, care să-și dea copiii la școala străină, înființată de renegatul inspector școlar și instalată într'o hurubă, care pe vremuri a fost o făurie. Au încercat străinii să înșele pe vr'un Român din satul învecinat Sântuhalm să-și dea copilul la aceasta școală, dar n'au izbutit. Școalele străine n'au ce căută în satele noastre!

Politica culturală în Ungaria. 200 de copii din comuna Haraszi, în apropiere de Budapesta, s'au dus în deputațiune la ministrul de școale Zichy, ca să-i ceară să le deschidă școală în sat, căci n'au unde învăța carte!

Așa dară în apropierea capitalei jidane sunt încă comune, în cari copiii cresc fără școală! În schimb miniștri criminali ne închid școalele noastre sau înființază în comune cu școală bună românească, școală de stat, care de multe ori stă goală, căci nu se găsec destui Români ticăloși, ca să-și dea copiii la școală străină. Și încă tot mai cutează mișei să îndemne poporul să voteze cu candidați la deputație, străini sau înstrăinați de neamul nostru, cari sprijinesc astfel de guverne!

Procesele de presă ale „Tribunei“. Foaia națională din Arad are la 7 Octombrie pertractarea în cincisprezece procese de presă, parte pentru agitație, parte pentru calomnie. Pentru mai târziu a rămas pertractarea celorlalte, unele deja în curgere, altele pornite numai.

Furia nebună deslănțuită contra acestui organ național tocmai dela Oradea, unde e și reședința marelui mincinos al împăciuirii, ne arată cât se poate de limpede, ce preț trebuie să pună națiunea română pe vorbele dulci ale străinilor și înstrăinaților.

Justh și-a dat arama pe față. La Macău, deputatul cercului, Justh, și-a ținut darea de samă. A vorbit mai întâi despre obstrucție, spunând, că partidul lui e singurul, care cere votul universal. Prin aceasta a dat să se înțeleagă, că el nu recunoaște îndreptățirea de-a ne aveă și noi partidul nostru național român, care după cum știm e într'adevăr singurul, care cere vot universal, secret și egal pentru toate naționalitățile din patrie. Justh a mai declarat, că el și partidul lui nu cer votul universal, fiindcă ar fi drept, ci pentru că sunt convinși, că dându-se dreptul universal, naționalitatea maghiară va putea încăleca și mai bine celelalte naționalități.

Învățătura: cu câinii trebuie alungat orice candidat ar veni la noi, fără să fie al partidului național român.

Cum lucrează Polonii în Germania. Polonii locuiesc în câteva provincii germane din partea răsăriteană a Germaniei. În foaie am arătat în mai multe rânduri, ce măsuri barbare au luat guvernul prusian contra lor, pentru că să-i împedece în înaintarea lor economică și culturală. Măsurile acestea le folosesc la noi guvernele ungare contra Românilor și Slovacilor. Polonii nu s'au spăriat însă, căci s'au organizat așa de bine, încât nu numai că zădărnicesc planurile celorce vor să-i desnaționalizeze, ci atacă chiar ei, cu izbândă, pe Germani pe

terenul economic și politic. În Germania este o provincie Vestfalia, unde n'a fost până bine de curând nici un picior de Polon. Acum sunt colonii întregi de Poloni, cari își au gazetele, prăvăliile, societățile lor de lectură, de înmormântare, însoțiri Raiffeisen și vai de Polonul, care ar deschide ușa străinului, căci îl toacă în cap, și bine fac. Acum au pătruns chiar și în Germania de meazăzi-apus, în țara numită Baden. În comuna Sandhofen sunt vre-o 200 de alegători poloni, muncitori la fabrici. Indatăce au venit acolo, au înființat mai multe societăți politice și economice, au deschis prăvălii și crâjme polone, și fiind cetățeni germani au trebuit să fie trecuți în listele de alegători. La alegerile pentru consiliul comunal au și câștigat câteva mandate de membri în el.

Așa luptă un popor mândru, care nu se lasă călcat de orice gunoiu venetic!

Jubileul de 100 de ani al Seminarului Andreian din Sibiu

În numărul trecut am dat un raport mai scurt despre frumoasele serbări aranjate din prilejul împlinirii a o sută de ani dela înființarea seminarului nostru din Sibiu. Multe mii de preoți și învățători români au eșit din acest așezământ național de cultură, revărsându-se ca propovăduitori ai iubirii de lege și limbă românească.

Foarte bine a zis părintele Dr. Eusebiu R. Roșca, directorul seminarului în cuvântul de deschidere al serbării, că soarta bisericii noastre din arhidieceză a fost strâns legată de puterea de viață a acestui institut. Miile de făclii aprinse cu lumina cunoștinței în acest focular au împrăștiat întunecul, care ca o ceață grea s'a pus pe ochii sufletului credincioșilor bisericii noastre, și rând pe rând și colțurile cele mai întunecate și-au primit lumina binefăcătoare pentru deșteptarea conștiinței de demnitate, pentru desvoltarea puterii de rezistență și pentru câștigarea de încredere într'un viitor mai bun. Acestui institut este a se datori în cea mai mare parte progresul cultural al fiilor bisericii noastre din arhidieceză. Sutele de școale, bisericile solide, nu arareori pompoase, venite a susține țaria credinței în legea strămoșească, multe fonduri cu scopuri culturale și de binefacere sunt a se datori în cea mai mare parte inițiativei și sprijinului dat de capitalul intelectual și material al preoților și învățătorilor eșiți din acest seminar.

Ca să vadă cetitorii noștri și mai bine, unde au ajuns astăzi, e de lipsă să facem o asemănare cu trecutul, ceea ce se va putea mai ușor cunoscând, fie și mai pe scurt, istoria acestui institut național.

Cea dintâi amintire despre un seminar pentru preoți o găsim într'o rândueală de pe timpul mitropolitului Atanasie la anul 1700, unde se arată, că ceice voiau să se preoțească, trebuiau să știe psaltirea pe înțeles și glasurile și toate tainele bisericești și până nu vor fi la mitropolie 40 de zile, până atunci vlădică să nu-i preoțească. Așadară seminarul-de pe vremea aceea aveă un curs de 40 de zile, astăzi, la teologie 3 ani, la cursul pedagogic 4 ani!

Trecând o parte dintre Români la unire cu biserica din Roma, cei rămași greco-orientali au rămas și fără arhiereu până la 1761, când a fost numit episcop al Românilor greco-orientali episcopul sârbesc Novacovici din Buda. În tot timpul acesta

n'a mai fost vorbă de o școală pentru preoți — la una pentru învățători nici nu se gândia nimeni — așa că preoții noștri gr.-or. se sfîntiau pe la episcopiile din Muntenia și Moldova (România). Nici sub episcopii Nichitici și Adamovici, cari își aveau reședința în Rășinari, n'a fost o școală anume pentru pregătirea viitorilor preoți, cu toate că episcopul Nichitici a propus guvernului să se urce taxa siduală, pentru că să se poată înființa un seminar românesc. Guvernul a refuzat, la anul 1785, cererea aceasta, zicând, că vrea să înființeze un seminar central, pentru toți greco-orientalii (români și sârbi) în Timișoara. Seminarul acesta nu s'a înființat însă niciodată, așa că viitorii noștri preoți se pregăteau și mai departe în timpul celor câteva săptămâni, pe cari le petreceau pe lângă reședința episcopescă.

Abia cu venirea în fruntea diecezei a episcopului Vasile Moga, la anul 1811, cursul seminarial se ridică dela șase săptămâni la — șase luni. Cel dintâiu profesor la acest seminar a fost nemuritorul Gheorghe Lazăr, care însă la 1816 trece în România, să cheme pe frații de-acolo, apăsați de jugul culturii mincinoase grecești, la renaștere națională. Cursul de șase luni a rămas însă pentru tot timpul, cât a păstorit episcopul Moga (până la 1846), pentru că acesta, ca și oamenii din jurul lui, erau cu totul sclavizați și, văzând apăsarea grozavă, la care erau supuși Românii atât în comitatele iobăgești, cât și în scaunele săsești, perduseră orice curagiu de-a mai încerca o înaintare pe terenul cultural. Cursul seminarial se făcea și mai departe, cu un singur profesor în niște odăi scunde, întunecoase din casa consistorului în strada Cisnădiei, unde era și reședința episcopescă.

Provedința s'a îngrijit însă, ca starea aceasta rușinoasă să se curme. În Octombrie 1845 moare episcopul V. Moga și la 21 August 1846 își începe lucafăru bisericii greco-orientale din Ardeal, nemuritorul Andreiu Șaguna munca sa de desmurtitor și luminător al neamului românesc. Până'n anul 1849 nu s'au putut face multe din cauza revoluțiunii, dar îndată după liniștirea țării, providențialul bărbat se apucă de lucru.

Prin ordinul dela 17 Octombrie 1849 seminarul numit „institut pedagogic-teologic“, căci la început se învățau materiile împreună, pentru preoți, ca și pentru învățători, se face cu un curs de un an, cu doi profesori. În anul 1852 cursul se ridică dela un an la doi ani, cu trei profesori. La 1 Octombrie 1854 cursul clerical se desparte de cel pedagogic, rămânând cel dintâiu de doi ani, cel din urmă de un an. Cu începutul anului școl. 1863/4 cursul teologic se ridică la trei ani, cum a rămas până'n ziua de astăzi, iar cel pedagogic la doi ani. Acesta se ridică cu începutul anului școl. 1879/80 la trei ani, iar în anul școl. 1906 la patru ani.

Tot fericitul Șaguna a cumpărat din propriile sale economisiri casa cea mare din Strada Măcelarilor Nr. 24, pe care a dăruit-o arhidiecezei pentru seminar, așa că începând cu anul 1864/5 am ajuns a aveă în Sibiu un seminar adevărat, în care să se poată adăposti și pregăti tinerimea noastră pentru apostolatul, care o așteaptă.

Pentru scopuri culturale, Șaguna a mijlocit dela Impăratul, în 1864, un ajutor de 25,000 fiorini din visteria statului, din cari mai bine de-a treia parte se folosesc pen-

tru-trebuințele seminarului și salarizarea profesorilor. Tot pentru seminar a mai înființat Șaguna și fondul seminarial, care acum aduce un venit de zeci de mii de fiorini.

Urmașii au continuat munca. Astăzi casele seminarului cuprind o mulțime de curți între două strade, numărul elevilor și al profesorilor s'au înmulțit și de mulți ani se pregătește arhidieceza pentru clădirea unui local nou, mare, care să arete și pe dinafară tot mai mult cât preț știe să pună Românul pe institutele lui de cultură. Iară pomenirea luptelor și a luptătorilor din timpurile vechi până'n timpul de față vor deșteptă în noi nu numai sentimente de recunoștință, ci și hotărârea tare de-a lucra care după puterea lui pentru păstrarea, întărirea și îmbunătățirea așezămintelor noastre culturale.

Date statistice despre Sași

În două numere ale gazetei zilnice săsești (nemțești) din Sibiu se publică date statistice despre poporul săsesc. Trăind ei în mijlocul nostru, e bine să le cunoaștem și noi. Pagubă însă, că în cele două biserici românești serviciul statistic nu e așa de dezvoltat, ca să putem face între ei și noi o asemănare, nu numai interesantă, dar și folositoare pentru viitor.

La sfârșitul anului 1910 au fost cu totul în dieceza transilvăneană evanghelică (Sașii sunt de religie evanghelică sau luterană) 225 mii 427 suflete, dintre cari vre-o 4000 Maghiari și 1147 Schei (Bulgari) cari vorbesc mai numai românește, așa că *numărul Sașilor* (mai sunt și puțini Șvabi, tot Germani) e de 220 de mii. Înainte cu 10 ani erau cu 9202 mai puțini, așa că sporul nu e prea mare. La sporul acesta mic contribuie mult și emigrarea, căci multe sute de Sași emigrează, mai ales la America, dar și în România. Numărul nașterilor a scăzut puțin, dar a scăzut și numărul cazurilor de moarte, așa că în privința aceasta Sașii stau mai bine decât toate celelalte naționalități din Ungaria. Dovadă, că ei grijesc de sănătatea lor și îndeosebi a copiilor mici cu mult mai bine decât noi.

Din cele 283 comune locuite și de Sași, Sibiu, Brașovul, Sighișoara și Bistrița au preste 4000 de suflete, Mediașul dela 3—4000, nouă comune dela 2000—3000, 10 dela 1500—2000, 38 dela 1000—1500, 76 dela 600 până la 1000, 83 dela 300 până la 600 și 62 sub 300 de suflete.

În cele 256 de comune sunt 243 de preoți (12 sunt totodată și învățători) și 100 de predicatori (dintre cari 51 sunt și învățători). De fiecare preot și predicator se vin deci 805 suflete.

Pentru cei 36 de mii 55 de elevi și eleve sunt 804 puteri didactice (*învățători, profesori și învățătoare*), așa că de una se vin 45 de elevi sau eleve. În cele 9 școli secundare (7 gimnazii și 2 gimnazii reale) sunt 1927 de elevi. Afară de aceea au școli superioare, primare și civile. La școlile săsești sunt înscriși și 2537 elevi de altă religie, între cari și Maghiari (curați, nu Jidani), cari știu să prețuească cultura mai bună decât cea din școlile statului. Noi încă am recomandat cu totdinadinsul Românilor, ca atunci, când nu pot în nici un caz să-și dea copiii la școlile noastre secundare, să-i dea la Sași, oricât de mari ar fi taxele.

În grădinile și în azilele de copii (dela

3—6 ani) au 113 femei, cari se îngrijesc de ei.

De copii orfani încă se îngrijesc Sașii foarte bine, având până acum 3 orfelinate (Sibiu, Brașov, Ghertan). Alte trei orașe vor să înființeze în curând orfelinate.

Gimnaziile din Sibiu, Brașov, Mediaș și Sighișoara au internate pentru elevii veniți din afară.

Cifrele de sus vorbesc o limbă frumoasă despre râvna pentru biserică și școala națională la Sași. Nici una din naționalitățile*) din țară nu jertfesc atâta și cu atâta pricepere, mai ales pentru învățământul național, care se poate câștiga numai în școli confesionale. Și o fac aceasta, pentru că ei au priceput mai bine, că numai școala națională face din om om adevărat. Când vom ajunge și noi, ca Românul, care nu jertfește 10—15 coroane pe an pentru școala lui, să fie socotit — și cu drept cuvânt — un nemernic, starea culturală, economică și politică a națiunii noastre se va schimba ca prin minune.

Dela despărțămintele „Asociațiunii“.

Despărțământul Deva și-a ținut adunarea generală în comuna Sântindreș, unde se făcea în aceeași zi și sfințirea școlii române. Dl. Dr. Eugen Tatar, notarul comitetului, a citit raportul, din care se vede, că s'a hotărât ținerea de prelegeri populare în toate comunele mai mari ale despărțământului. În ședințele sale, comitetul s'a ocupat și cu fondul pentru îmbrățișarea meseriilor, având a se împărți ajutoare tinerilor români, cari îmbrățișează vre-o meserie. Dl. Dr. Iustin Pop a vorbit frumos despre Asociațiune.

Indemnate de d-na Elena Hossu-Longin, femeile din Sântindreș au aranjat și o expozițiune foarte frumoasă de țesături și cusături naționale. Cărturarii strănsi la această adunare au colectat între ei 55 de coroane, cari au fost împărțite ca premii la femeile, cari au expus. D-nei preotese Popovici i-s'a dat albumul de țesături și cusături al d-șoarei M. Cosma, având să rămână doi ani în sat, pentru că femeile să vadă și să aleagă mostre frumoase românești. Aceasta e cu atât mai de lipsă, pentru că și în ținutul acesta portul vechiu și frumos românesc a început să se peardă, cu toate că femeile noastre sunt de altminteri tot așa de harnice, ca și în alte părți.

Seara, corul bisericesc din Orăștie, de sub conducerea dlui inv. Branga, a dat un concert foarte bine reușit. Apoi a urmat joc.

Scrisori dela sate.

Dorite nepoate!

Am citit năcazul ce-l aveți cu susținerea școlii, după cum îmi faci cunoscut în scrisoarea ta din săptămâna trecută.

Intr'adevăr, toate comunele noastre bisericești așa stau, unde conducătorii nu s'au gândit mai din vreme. Avem școli sărace, avem biserici sărace. Dar de unde biată vom avea averi, când în trecut nici pe sama noastră n'am avut moșii, decum să aibă și instituțiile noastre?

Nouă nu ne dă nimeni, nu ne-a dat nimeni; ce biată avem am câștigat cu trudă și osteneală.

*) Învățământul la naționalitatea maghiară e susținut mai mult de stat, așa că naționalitatea aceasta trăiește mai mult din mila statului, în privința aceasta, ca și în cea economică.

Ne putem asemăna cu un roi de albine, care roind are să-și facă fagurii și stringă mierea. Deci întâi pentru sine apoi pentru alții, căci numai având tu poți să ajuți și pe alții. Neavând noi, cum păcatele am fi putut da pentru bisericile și școlile noastre!? Dar pe rând, pe rând toate se vor face, numai să ne punem cu toții pe lucru cu tărie.

Preste tot luând, nu suntem noi de vină, că nu înaintăm și nu putem ajunge la o stare mai bună, ci sunt de vină cărmuitorii noștri din țară, cari pentru unisumă, iar pentru alții ciumă. Dăm destule dări țării, dar țara acei bani îi folosește pentru alții.

Cu toate acestea, un pic și noi purtăm vina în afacerea cu susținerea școlilor, căci cum am auzit de legea cea nouă școlară, ar fi trebuit să ne punem pe lucru, jertfind ori și ce și ori și cât pentru edificii școlare și susținerea învățătorilor.

Îndată să ne fi apucat și pe lângă fiecare școală să fi înființat fonduri, fie de bani, fie de bucate, a căror interese să se folosească pentru susținerea școlii.

Deși ni-s'a dat semn încă din 1907, cei mai mulți am stat cu gurile căscate și am așteptat anul 1910 nepregătiți. Aci acurat e vina conducătorilor: a preotului și a învățătorului. Să fi fost ei cei dintâi, cari să jertfească și sunt sigur că poporeni îi urmau!

A sta cu mâinile în sân când vezi că-ți vine nenorocirea preste cap e lașitate și ceice stau așa înmărmuriți, sigur nu sunt vrednici de trăit.

E vorba, că pe când te vezi în năcaz să te zbați în chip și formă, pentru că să scapi. Și dacă cumva totuși ai picat, ți-ai făcut cel puțin datorința, te-ai apărat ca un viteaz.

Sau nu vedem noi, că dacă arde casa vecinului, ceialalți vecini își scot de prin case, cămară și grajduri tot ce au, deși în cele mai multe cazuri nu lard toți? Omul să păzește de primejdie! Paza bună ferește primejdia rea.

Cel mai mare păcat l'au făcut acei conducători, cari din anul 1907 până în anul 1910 n'au făcut nimic pentru susținerea școlii, aceia sunt vrednici de desprețuire; nu sunt vrednici să ne luăm nici pălăria dinaintea lor. Iar din contră, să cinstim pe aceia, cari au făcut totul pentru mântuirea școlii și susținerea ei.

Mi-te plângi în scrisoare, dorite nepoate, că v'ați legat să susțineți școala și vă merge treaba foarte cu greu: repartiția e multă, oamenii îngreunați. Aceasta cred, că e așa, căci văd zilnic același năcaz și pe la noi. Dar ian să-ți dau un sfat:

Punete în conțelegere cu preotul satului, pune-ți bază unui fond mare de bucate. Dăruiți bucate, bani, ce aveți. Însamănă-ți cel dintâi care să dăruiască să fie preotul, iar al doilea învățătorul! Alergați din casă în casă, cereți, căci nu pentru voi cereți, însuflețiți poporul și veți vedea că roade frumoase veți culege.

Fondul să cumpere și vândă bucatele ori și în ce timp și ori și în ce chip, ca astfel să se sporească.

În forma aceasta nu mulți ani vor trece și fondul va fi în stare a susține singur pe învățător și bieții poporeni vor fi scutiți de repartiție, căci fondul va aduce interese frumoase.

Te rog apoi despre toate isprăvile tale mă încunoștințează și pe mine.

Dorindu-ți mult spor, am rămas de binevoitor.

Dascălul Chimu.

Ce zice dl Oscar Iászi despre politica gu- vernelor ungurești.

Intre puținii Maghiari, cari au curajul să spună pe față, că politica guvernelor ungurești dela anul 1867 încoace e o curată tâlhărie atât față de noi, cât și față de țărani și meseriași maghiari, e și dl Oscar Iászi, cunoscut de altminteri cetitorilor noștri. Iată, ce a spus el acum de curând la adunarea populară din Macău:

Clasa privilegiată, jefuitoarea poporului, văzându-și primejduite interesele personale, totdeauna întrebunțează votul universal ca o ciuhă (spărietoare), care, zice ea, primejduiește pe domnii maghiari și e în folosul naționalităților. Pe timpul introducerii legii comitatense, Csernatony a arătat, că a vorbi de primejdia naționalităților (pentru Maghiari) e curată mișelie, deoarece prin aceasta clasa privilegiată vrea numai să amăgească poporul, ca să poată pregăti mașinăria slugărniceii comune pentru toate rasele (popoarele din Ungaria).

Gogorița naționalităților a fost potrivită, ca să pregătească mașinăria slugărniceii comune (a tuturor împreună) și ea din an în an a devenit tot mai pronunțată până când în sfârșit slugărnicia comună a fost creată pe deplin. Au început cu prigonirea presei naționalităților și au sfârșit cu reglementarea presei independente. Au dizolvat societățile socialiste și acum va urma dizolvarea societății libere a învățătorilor.

Au amuțit nu numai naționalitățile, ci și cinstea; a amuțit poporul maghiar și azi mâne vom ajunge, că în Ungaria omul muncitor nu va putea face un pas, fără ca mașinăria slugărniceii comune să nu-i spargă capul.

Fără de organismul libertății comune am peri, deoarece oamenii acum nu mai pot urmări scopuri mai mari, fiindcă țara aceasta stă sub stăpânirea buzunarului, a corupției și a cămătăriei, ea este pământul proprietății legate și a conștiinței vândute, pe care libertatea poporului și democrația (domnia poporului) va trebui să-l răscumpere.

Ce scriu alte gazete?

„Gazeta Transilvaniei“ (Brașov). Va veni vremea, și nici nu așa de târziu, cum cred unii, când în sânul poporului român nu va mai putea exista nici preot, nici avocat, nici chiar vlădică, dacă nu va fi un naționalist pronunțat (pe față) și nu va da dovezi prin fapte despre sentimentele sale.

Vremile, ce vin, își aruncă înainte umbrele. Azi e încă caz izolat pățania preotului din părțile ungurene, căruia poporul i-a pus alternativa (l-a lăsat să aleagă), că sau el se duce din sat, sau poporul întreg, dacă nu va vota cu candidatul național. Mâne însă cazul acesta poate să devină regulă generală.

Și, că poporul e grozav de statornic, de ține minte, că știe pedepsi amar păcatele naționale, servească-ne cazul fostului primar din Sâncel, pe care poporul l-a boicostat în toată forma și l-a prigonit până'n mormânt, ba și după aceea.

Reușita admirabilă a serbărilor dela Blaj încă e un fel de semn al vremurilor, ce o să vină.

Am tot respectul față de prelații (arhieriei) noștri. Nici în minte nu-mi vine să trag la îndoială bunele lor sentimente. Înțeleg însă greaua lor poziție și îi pot scuza, când cu inima grea, ce-i drept, trebuie să-și impună oare-care rezerve (să stea mai la o parte) sau chiar să lucreze în contra bunelor lor sentimente, ca să nu jicnească senzibilitatea celor dela putere.

Biruința spiritului public românesc trezit tot mai mult la conștiință națională o află însă în faptul, că înșiși arhieriei par'că simțesc, că în fața acestui puternic curent naționalist și dânsii trebuie să iasă tot mai mult din rezerva de până acum și dacă nu în alt loc, cel puțin pe terenul culturii naționale trebuie să stea alături cu ceilalți intelectuali ai neamului, dacă voesc să-și susțină neștirbită vaza, ce au avut-o și o au încă înaintea masei mari ale poporului.

„Vilag“ (Budapesta). Dr. Várady Zsigmond, avocat în Oradea și deputat guvernamental, scrie cu titlul „De pe pământul întunecului“ cele văzute de el în Bihor. Iată, ce spune:

„Fiind vorba în rândurile următoare de ținutul atât de des amintit al Țării-ungurești, ținut lipsit de cultură, de Bihor, aș fi putut pune ca titlu chiar *Azia*. Dar aceasta asemănare a început să nu se mai potrivească cu timpul de față. *Azia* ni-o ia înainte în privința culturii europene și nu preste mult va protesta cu dreptate, că o asemănăm în toate prilejurile cu țara noastră. În jurul Beiușului, nu departe de Oradea, sunt satele românești, în cari de veacuri n'a putut străbate nici o rază de cultură. Domnii din Pesta nici că-și pot închipui, că între munții Bihorului tânjesc niște oameni sălbatici în cel mai mare întunec. Domnii aceștia vorbesc cu ură și scrâjnind din dinți de sălbătăcia acestor oameni și de pretinsa lor ură contra Maghiarilor.“

Apoi scrie despre comuna *Spinuș*, care spune, că e un sat sărăcăcios, cu o singură stradă, cu bărbați, și femei în haine murdare. Casele sunt niște bordeie, în cari oamenii trăiesc împreună cu animalele. Mânâncă numai mămăligă, fasole și cartofi și beau cantități uriașe de rachiu de cel mai prost. Toți sunt tâmpiți și proști din lipsa de învățătură, căci n'au școală, căci le-a închis-o inspectorul școlar. Sunt lipsiți de price cinste, femeile sunt toate stricate. Mireasa e furată și trăiește astfel necunoscută ani întregi. Au o mulțime de credințe deșerte, de pe urma cărora se îmbogățeste vrăjitoarea din sat, căci de doctor nu vreau să audă odată cu capul.

E foarte tristă și rușinoasă icoana, ce o face Maghiarul despre Românii noștri de-acolo. De bună seamă, că spune lucrurile cu mult mai întunecate, ca să-și poată bate joc de neamul nostru. Dar ceva adevăr e în acestea, căci cu toții știm, că întunecime așa de mare ca în Bihor nu e nici în unele părți din comitatul Hunedoarei. Vina o poartă fruntașii noștri de-acolo, cari vor avea să răspundă înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, dar o poartă și guvernele din Pesta, cari în loc să deschidă școli cu limba românească, închide și pe cele mici, pe cari le aveam, fără să înființeze altele sau și dacă le înființează, apoi introduce în ele o limbă străină, care îndobitoceste și mai mult lumea.

Stiri politice din străinătate

Italia a declarat războiu Turciei, cu gând ca să ocupe Tripolisul.

Tripolis. Pe când neînțelegerea dintre Germania și Franța cu privire la Maroc e pe cale de-a se potoli, scăpând lumea de grijă, în care o vârase teama de războiu, pe orizontul păcii s'au ridicat în zilele din urmă nori grei amenințatori cu războiu. De data aceasta e vorba de altă țară, tot în partea de meazănoapte a Africii la țărmul Mării-Mediterane. E *Tripolis* sau Tripolitania, o țară stăpânită de Turcia. Înspre mare are mai multe porturi, pământul e roditor, țara mai e bogată și în mineraie.

De când Franța a pus mâna și pe Tunis, pe care nădăjduia Italia să o ia, iar Egiptul e stăpânit de Englezi, cu toate că are un vicerege arab, Italia și-a îndreptat toată atențiunea asupra Tripolisului, care se află în fața Siciliei, despărțit de insula aceasta mare numai prin mare. O mulțime de negustori italieni s'au așezat acolo, s'au întemeiat fabrici, chiar și țărani italieni au emigrat în Tripolis. Toate acestea se făceau cu scop, ca sosind vremea unei slăbiri sau chiar desfaceri a Turciei, Italia să se poată sprijini și pe numărul cel mare de Italieni așezați în Tripolis, când va cere țara aceasta pentru sine. Italia e un stat mare, e Mare-Putere, ca și Anglia, Austro-Ungaria, Germania, Franța și Rusia, are popor mult, cu sărăcime multă, care nu se mai poate hrăni în țara sa. De aceea vedem, că Italienii harnici pleacă în toate părțile după muncă și vin chiar și la noi în număr destul de mare. În America-de-meazănoapte, dar mai ales în cea de mează sunt milioane de Italieni. Mulți din aceștia nici nu se mai întorc acasă, ceea ce e o pagubă pentru națiunea italiană. De aceea guvernele italiene și-au pus de gând să ocupe cu orice preț o bucată din Africa-de-meazănoapte, apropiată de Italia, și acum le-au mai rămas numai Tripolisul, proprietate turcească. La început au cerut să li se recunoască dreptul, ca numai Italienii să poată întemeia fabrici, să facă drumuri de fer și să lucreze minele. Turcia a respins cererea lor. Acum cer, ca Turcia să le vândă Tripolisul, ceea ce earăși nu vrea. În sfârșit Italia și-a mobilizat armata și flota, pornind-o spre Tripolis, ca să-l ocupe cu puterea. Turcia n'are flotă, care să se poată împotrivi Italienilor, dar îi amenință pe aceștia cu războiul purtat de Arabi contra lor în Tripolis, cu alungarea tuturor Italienilor de pe pământul turcesc și boicotarea tuturor mărfurilor italiene.

Starea Turciei e foarte grea, căci nici una din Puterile europene nu vrea să o ajute. În țară bântuie holera, Albanzii amenință cu o nouă răscoală, patriarhul grecesc și exarhul bulgar fac mereu gălăgie din cauza asupririlor, la cari ar fi supuși Grecii, cari nu prea sunt în Turcia, și Bulgarii. Iar Bulgaria încă se înarmează, ca să siluească pe Turcia să-i facă pe plac.

Intre astfel de împrejurări, Vineria trecută s'a vestit, că Italia a declarat războiu Turciei.

Despre cele întâmplăte după aceea, mai scriem la alt loc al foii.

Răspuns la atacurile din „Foaia Poporului“.

Sub acest titlu »Telegraful Român« dela 6 Octombrie n. c., publică următorul articol, care, după cum spune dl *Dr. I. Lupaș*, ar fi fost respins ca să apară în »Foaia Poporului«. Aceasta afirmațiune nu corespunde adevărului. De aceea, mai la vale urmează întreg articolul, dimpreună cu observările spuse dlui *Lupaș*, când a prezentat articolul la Redacția »Foi Poporului«. Iată, mai întâiu, ce spune dl *Lupaș* în »Telegraf«:

Stimate domnule redactor!

Vă rog să binevoiți a publica în coloanele »Telegrafului Român« următorul răspuns, care ar fi trebuit să apară în »F. Poporului«. Dl *N. Bratu* însă, redactorul acestei foi, n'a voit să-l publice decât impunându-mi unele condițiuni, aproape egale cu un refuz.

Astfel sunt nevoit a recurge la ospitalitatea ziarului *Dvoastre*. Mulțămindu-vă pentru această ospitalitate, semnez cu stimă:

Dr. I. Lupaș.

Răspunsul adresat dlui *Bratu*, care se crede chemat a da îndrumări de ordin cultural, literar și național-economic, este acesta:

Domnule Redactor!

În numărul 38 al »Foi Poporului« ați binevoit a publica un articol despre »biblioteca poporală a Asociațiunii« cu vădita intenție de a îndrepta câteva atacuri nedrepte asupra unei broșuri, scrisă de subsemnatul și apărută la nr. 1 al acestei biblioteci.

Motivele, din cari isvorăsc acele atacuri, nu pot fi decât răutatea sau nepriceperea autorului. Căci propoziția, pe care își permite dânsul a o frânge în câteva părți, nici din punct de vedere gramatical, nici din cel stilistic, nu are absolut nici o greșală. Lungimea ei nu împedecă nici decum înțelesul. Poporul nostru, te asigur dl redactor, e cu mult mai inteligent decât autorul articolului. Cuvintele poetului *Rutilius Namatianus* sunt adevăruri curate, cari se pot dovedi cu toate scrierile evului mediu, în cari se face amintire de puterea civilizatorică și de stăpânirea iscusită a Romei. Numai o imaginație bolnăvicioasă ori o logică perversă poate să scoată din acele cuvinte încheierea, la care ar vrea să ajungă autorul articolului cu pricina. Tot adevăruri istorice sunt și cuvintele, în cari e vorba despre păcatele și slăbiciunile lui *Domitian*. Autorul, dacă n'ar fi fost orbit de patimă, ar fi putut să vadă, că acele cuvinte nu sunt ale subsemnatului, ci fiind luate de-a dreptul dintr'un isvor istoric, sunt puse între ghilemele. Cuvintelor »sburdări trupești« în nici un dicționar românesc din lume nu li se dă înțelesul, pe care vrea să-l forțeze colaboratorul d-tale. Aci se potriveste vorba, pe care o vei fi auzit și d-ta pe la *Berlin*: »Wie der Schelm ist, so denkt er«.

Se pare, că autorul articolului ar dori să desființeze broșura mea sau chiar întreaga bibliotecă a Asociațiunii, și mai ales *Calendarul*, de teamă, că Asociațiunea va face concurență »altor tipografii și librării«. Teamă aceasta este cu totul lipsită de motiv, precum nemotivate sunt și înțepăturile și isbucnirile autorului contra broșurii mele, pe care o critică tocmai pentru partea, care a fost mai mult și mai bine apreciată de către oameni, cari în-

teleg cum trebuie scrisă o carte de istorie pentru popor.

Îmi veți îngădui, dle redactor, să vă înfățișez în cele următoare câteva aprecieri venite din partea unor oameni, a căror competență și pricepere nu va putea fi trasă la îndoială.

Revista »*Sămănătorul*« (24 Dec. 1906 nr. 52 pag. 1067) a întâmpinat apariția celei dintâi edițiuni a acestei broșuri cu următoarele cuvinte: »Dl *Dr. Ioan Lupaș*, profesor la seminarul teologic gr-or. din *Sibiiu* a scris pentru »biblioteca poporală a Asociațiunii« o broșură despre *Inceputul neamului românesc*. Autorul e stăpân pe cunoștințele istorice moderne și lămuirește problema pe cât de exact, pe atât de popular. E și o plăcere literară să cețești lucrarea poporală pe deplin îngrijită, ca fond și stil a dlui *Lupaș*. Ea este de sigur cea mai bună între cele 25 broșuri din »biblioteca poporală a Asociației« și cea dintâi popularizare modernă a istoriei începutului *Românilor*. Ilustrații multe lămuresc diferitele informații istorice«.

Tot cu acel prilej se publicau în revista »*Viața literară*« (1906 nr. 52) despre această broșură următoarele rânduri: »Dl *Dr. I. Lupaș*, istoricul cu cele mai înalte vederi și cu avântul cel mai curat al *Românilor* de peste hotare, a scos în bibliotecă a Asociației« o broșură despre *Inceputul neamului românesc*. E bine povestit amestecul celor 3 popoare, din care a rezultat neamul nostru. Limba e foarte limpede. »Asociația« a nimerit acum, ca în puține alte dăți, un bărbat, care știe scrie pentru popor«.

În revista *Neamul românesc* (din 28 Decembrie 1906 nr. 67 pg. 221) scrie dl *N. Iorga* astfel:

»Dl *I. Lupaș* dă în cârticica »*Inceputul neamului românesc*«, pe care o tipărește »Asociația«, o limpede privire asupra istoriei neamurilor, din care vine al nostru și asupra împrejurărilor de vechiu războiu între *Daci* și *Romani*, în care se pune temeiul poporului celui nou. *Graiul e și frumos și lesne de înțeles*. Ilustrațiile sunt bine alese. Și la noi s'ar putea răspândi cu mult folos în popor cârticica: »*Steaua*« ar putea da chiar o ediție pentru *Români*« (Această propunere a dlui *Iorga* s'a și dus la îndeplinire în anul 1908, când cârticica a apărut și în biblioteca »*Steaua*«, nr. 16).

Dl *Andrieu Bârseanu*, a scris în revista »*Convorbiri literare*« (1908 nr. 2 pag. 211), despre broșura mea următoarele rânduri:

»Ca semn că și istoriografia *Românilor* din *Ardeal* și *Tara Ungurească* se îndreaptă tot mai mult spre adevăr, amintim scrierea dlui *Dr. I. Lupaș*, profesor în *Sibiiu*, despre *Inceputul neamului românesc*, care apărură în anul 1907 în a 2-a ediție. D-sa admite trei elemente la alcătuirea neamului românesc, pe *Daci*, pe *Romani*, și în parte și pe *Slavi*. Cartea nu este scrisă pentru oamenii de știință, ci pentru harnica noastră țărănie, care prin faptul, că într'un an s'au petrecut 2000 exemplare din această scriere poporală, a dovedit, că ea ar ceti foarte bucuros scrieri istorice, dacă ar fi cine să i-le dea în mână și mai ales, dacă le-ar căpăta scrise după priceperea ei«.

Într'un raport oficios, adresat în 15/28 Decembrie 1907 către Consistorul din *Sibiiu*, se exprimă dl *Andrei Bârseanu* des-

pre valoarea acestei broșuri în modul următor:

»*Lucrarea Inceputul neamului românesc*, deși lucrare de popularizare, totuși, după cum s'a recunoscut din partea bărbatilor noștri celor mai competenți (vezi între alți: *N. Iorga* în foaia »*Neamul românesc*« Nr. 67 din 1906 pg. 221) e de o valoare deosebită. Ea ține seamă de ultimele rezultate ale științei cu privire la urzirea poporului nostru, dar în acelaș timp este tractată astfel, încât poate fi înțeleasă de orișicine, chiar și de necărturari; oricare *Român* va urmări cu interes expunerea clară și vie a materialului și în ori-cine se va trezi și se va întări dragostea față de neamul nostru, izvorit din obârșie așa de aleasă.

»În această scriere ese mai bine la iveală priceperea autorului de a tracta materialul istoric, metodică lui iscusită chiar față de oamenii cei mai puțin pregătiți și care îl califică și pentru aceia, cari nu l-ar cunoaște personal și nu l-ar fi văzut nici când la catedră ca profesor excelent« (vezi *Arhiva consistorială*, acutul de sub nr. IV. 522. 1907).

Iar despre a 3-a ediție a broșurii, apărută în anul 1911 sub titlul *De de mult* scrie dl *Enea Hodoș* în foisoara »*Telegr. Român*« (din 26 Aprilie 1911 nr. 44) astfel: »Prima broșură cu titlul *De de mult* este o povestire istorică întocmită de părintele protopop al *Săliștii*, *Dr. Ioan Lupaș*. Cetirea acestei broșuri, ca tot ce ese din condeiul istoricului nostru, este foarte atrăgătoare chiar și pentru oameni cu pretenții de cultură mai întinsă. Douăsprezece capitole pe 112 pagini povestesc, în graiu cumpănit și temeinic, despre fapte și întâmplări istorice, pentru noi de cea mai mare însemnătate... Autorul, după ce explică ce va să zică cartea trecutului pentru popoarele luminate, se oprește asupra originii neamului românesc, descrie pe strămoșii noștri *Romani* și *Daci*, cu însușirile lor bune și rele, povestește despre războaiele lor cumplite și despre bărbații cei mai de seamă, atât *Daci* cât și *Romani*: *Burebista*, *Iuliu Cesar*, *Decebal*, *Traian* ș. a., cari toți sunt zugrăviți cu multă iubire de adevăr și pătrundere critică... Triumful împăratului *Traian* și alcătuirea poporului românesc pe plaiurile unde trăește și astăzi, încheie cârticica deplin isbutită a dlui *Lupaș*«. —

După cum vezi, dle redactor, în fiecare din aceste aprecieri se scoate la iveală îndeosebi »graiul popular, limpede, frumos, lesne de înțeles și cumpănit« al broșurii, despre care colaboratorul d-tale susține, că ar fi scrisă într'un stil greoiu și neînțeles de popor. Judecă acum d-ta, dacă sunt mai temeince părerile dlor *N. Iorga*, *Andrieu Bârseanu* și *Enea Hodoș*, cari au scris și scriu atât de mult pentru popor, — ori părerea separată a caraghiosului meu critic, care într'un articol scris pentru o foaie poporală crede că pot încăpea expresiuni ca acestea: »mentalități, imităm, expunere, stilizate, fluent, propoziții chilometrice, exemplu, transfug, infame, perversități sexuale, specialist ș. a.«

Va recunoaște ori cine, că astfel de vorbe latinești sunt neînțelese de popor; și cine își împodobește stilul cu ele, nu mai poate fi în drept a da lecții altora, cum se scrie pe înțelesul poporului.

D-ta poate îți mai aduci aminte, dle redactor, că și eu am colaborat odinioară

la „Foaia Poporului“. Dar în ceea ce am scris eu pentru popor, nu cred că ar putea să găsească cineva vorbe păsărești.

De încheiere observ, că autorul articolului nu ar fi avut motiv să se ascundă sub pseudonimul *Dela margina* (?!), fiindcă și așa îl cunosc, căci îl tradează stilul. Știi dta, vorba veche: „Stilul e omul“, se potrivește și în cazul de față. Nici simpaticul urechiat din fabulă nu s'a putut ascunde deplin în pielea leului.

În sfârșit țin să-ți mulțămesc, dnule Bratu, pentru bunăvoința ce ai avut de a publica în „Foaia Poporului“ acel articol critic. Probabil, că în chipul acesta ai voit să-ți arăți recunoștința pentru colaborarea subsemnatului la foaia dta.

Săliște, 19 Sept. 1911.

Dr. Ioan Lupaș.

* * *

Acesta e răspunsul d-lui Lupaș în »Telegraf«. La cele mai sus spuse, subscrisul, ca redactor responsabil și învinovățitul, că aș fi refuzat publicarea răspunsului d-lui Lupaș, mă văd silit a constata următoarele:

Dl Lupaș a prezentat manuscriptul în persoană. Întrebând D-sa, că dacă se va publica, am răspuns, că *da*, numai dacă n'ar cuprinde atacuri personale, fiindcă de acelea n'au fost nici în articolul dintâi. Dl Lupaș a ținut mereu manuscriptul în mână. Abia pe câteva clipe l'am putut vedea pe câte file e scris, ca să ne putem orienta cât de mult va da la tipar.

Numărând filele, văd că articolul e adresat: Domnule Redactor, adevărat ar suna la adresa mea. Observ deci d-lui Lupaș, că nefiind numai eu singur redactor la foaie, iar autorul articolului din chestiune încă e altul, ar fi mai bine ca răspunsul să fie adresat Redacției. Dl Lupaș admite.

După aceea bag de seamă, că pe la sfârșit tot cu redactorul are și observ pasagiul, unde dl Lupaș amintește despre colaborarea D-Sale de mai nainte la foaie. Aci zic următoarele:

Dle Lupaș, Vă declar pe cuvântul meu de onoare, că D-Voastră ați fost *singurul*, care în urma atacului dlui Popp contra mea în anul trecut, ați trimis Foaia înapoi, îndată după apariția în ziare a aceluia atac fără rost. N'ați așteptat nici cel puțin răspunsul celui atacat. Întorcându-Vă D-Voastră de către foaie, nu mai poate fi acum vorba de oare-care nerecunoștință din partea mea față de un fost colaborator. Lăsați deci pasagiul acela afară, sau la din contră eu trebuie să fac aci o observare, cum stau lucrurile de prezent. — Dl Lupaș zice, că nu lasă afară acel pasagiul. Ar fi urmat deci, ca eu să-mi fac observarea.

Într'aceea am mai schimbat unele vorbe asupra celor scrise la pag. 17 și 18 în broșură, precum și referitor la pasagiul dela pag. 56. Erau vederi personale din ambele părți.

Deodată dl Lupaș zice: Văd, că D-Ta nu vrei să publici articolul — și pleacă numai decât. Iar eu am rămas cu impresia, că D-Sa ar voi să publice răspunsul în „Foaia Pop.“, dar nu mai puțin și altundeva. Poate din diferite considerațiuni...

Cine va zice acum, că dl Lupaș a fost respins cu răspunsul dela „Foaia Poporului“ — trebuie să-l lași să creadă ce-i place

Cât ce privește articolul dlui *Delamargina* declar următoarele:

1. Acel articol a fost trimis spre publicare, din partea unui aderent de-al nostru din părțile bihorene, cu motivarea, că, după ce „Foaia Poporului“ a scris mai mult ca ori-care altă foaie pentru lărgirea bibliotecii Asociațiunii, să se dea loc odată și unor observări critice asupra bibliotecii.

Acest articol, care sosise de mai multe săptămâni, a fost obiect de discuție și între colaboratorii de frunte ai foii, și neaflând în scrierile autorului *nici o răutate vădită*, i-am dat loc. Publicarea în fruntea foii s'a făcut din motivul, că biblioteca Asociațiunii e o afacere de mare importanță pentru cultura poporului nostru.

S'au aflat însă voci particulare, cari au observat, că aceasta e o critică pentru o foaie literară. Asta e drept. Dar nu mai puțin e drept

că *critica privește literatura populară*. Iar aci, ori vreau ori nu vreau cei ce scriu pentru popor, ne vom spune și noi totdeauna cuvântul, de oarece încă suntem din popor și zilnic avem atingere cu el. De ce să se fi respins autorul, care la țară fiind, n'a aflat cu cale a se adresa de pildă la „Convorbiri Literare“?... ci acolo unde se cetește și s'a scris mai mult în aceasta materie?

2. Referitor la însuș răspunsul d-lui Lupaș, eu nu voesc decât numai să precizez felul cum s'a pus chestia dintr'o parte și alta.

Dl *Delamargina* — după cum reiese din scrisorile dânsului — și-a pus gândurile pe hârtie după ce a cetit deaproape întreagă cartea. A spus bune și rele, a amintit apriat ce-i convine și ce nu. El amintește și de stil, dar nu mai puțin remarcă alte două greșeli, — după a lui părere mari, — cari se află la paginile numite.

Dl *Lupaș* însă, în răspunsul D-sale, bagatelisează și trece iute peste acele două greșeli, citând după aceea mai mult tot alte păreri. Acele aprecieri sunt făcute de bărbați și capacități recunoscute, nu-i vorbă. Dar observările lor sunt aproape *tot numai generale*.

Ar fi de lipsă deci un răspuns răsplat la următoarele: E cu cale sau ba, la noi Români, într'o carte populară, dezvoltarea ideilor așa cum se află la pagina 17 și 18? Apoi, cele descrise la pag. 56 sunt lucruri potrivite pentru o carte populară? Da sau ba? Cum se numesc în literatură astfel de descrieri?

Dar e mai potrivit a nu pretinde cu insistență răspuns la aceste întrebări, nici din partea d-lui Lupaș, nici a domnilor recenzenți mai vechi, fiindcă atunci numai se îngreunează situația... Sunt însă de părere, că cine a cetit totul în această afacere, își va putea face ușor judecata. De altcum, ce s'a pus pe hârtie, poate în fuga condeiului, și nu s'a observat până acum, se mai poate îndrepta la o nouă ediție a cărții. Aceasta, cred eu, că a fost și țânta de căpetenie a autorului criticei, iar nici decât ură sau patimă față de dl Lupaș.

Cât despre aceea, că redacția „Foi Poporului“ n'a fost călăuzită de reavoință în aceasta cauză, dovedește doar din destul cele ce s'au scris până acum și se vor scrie și în viitor în foaie asupra Bibliotecii. Dar am fost de părere a da cuvântul și unei voci, care dorește ceva *și mai bun*. „Foaia Poporului“ stă în serviciul întregii obști românești; n'a stat și nici nu va sta numai la dispoziția unora, ci a tuturor oamenilor de bine, de preste tot locul.

N. Bratu.

Observări dela sate.

— În formă de poezii populare, cu o ilustrație. —

Supărat din cale-afară,
Prind peana în astă seară
Să vă spun ce-am văzut az
Și m'a umplut de năcaz.
Dar mi-e ciudă și pe mine,
De ce nu-s ca ori și cine?
Ca să-mi fac și mie haz
În loc de-a-mi face năcaz,

Când văd câte-o nebunie
Sau câte-o mare prostie,
Cum mi-s'a dat să văd azi
Pe la două după'miază.

Alții oameni, bag de seamă,
Nici grije n'au cum îi chiamă;
Nu se gândesc cine sânt,
Umblă cu nasul în vânt;
Judecată'n cap nu fac,
Ei cred că az din sărac
Lesne te îmbogățești,
Lumea ușor o orbești,
Ca să creadă ce nu este,
Dacă te porți nebunește...

Un băiat și-o fetișoară
Cari umblau odinioară,
Pe când erau mititei,
Rupți și goli ca vai de ei,
S'au dus servitori în țară,
Chiar doi ani au fost în vară.
Unde-au fost și ce-au lucrat
Știe sfântul, n'am aflat.
Știu că au lăsat acasă
O mamă bolnăvicioasă,
Vre-o patru, cinci frățiori,
Un tată plin de fiori
Și de griji, ca omul care
N'are ce da de mâncare
La copii și n'avea nici
Să-și ia pe iarnă opinci.
Din bancă a'mprumutat
Bani de drum și au plecat
Copiii, iar el cu dor
I-a rugat, ca ajutor
Să-i trimeată cât de mic
Dar ei n'au trimis nimic.

Astăzi iată-i, vin acasă
Ea'n rochie de mătasă,
El în haine de barșon
Ai crede că-i un baron,
Are zgardă la grumazi
De car' poartă domni azi,
Parapleauă de mătasă,
Părinții desculți acasă.
Ei fac ziua preumblări,
Părinții prăjesc răbdări.
Au trecut azi amândoi
Pe la poartă pe la noi
Și mare îmi fu mirarea,
Și mai mare supărarea,
Când le-am văzut îngâmfarea
Și aerul ce și-l da
Fără a mă saluta.

Dar să-i las, și să-mi țin gura.
Să scoatem învățătura:
Ori ce-am ajunge a fi,
Să nu fie noapte, zi,
Fără a ne întreba:
Oare cu purtarea mea
Nu mă fac de râsul lumii
Și nu mă pun cu nebunii?
Oar' starea mea preste tot,
I-mi permite să mă port
Așa fel ca să nu fie
Nici prea jos, nici fudulie?

Dac'asa ne vom purta
Și așa vom judeca
Lumea ne va lauda!
La din contră bună oară
Fală goală, straiță ușoară,
Va zice lumea de noi
Cum a zis și de cei doi!

Petrea Dascălul.

Știrile Săptămîinii.

Sibiiu, 5 Octomvrie n.

Adunări poporale.

Adunările poporale, aranjate de fruntașii noștri conducători politici, sunt în toiul lor. Preste tot locul e febre și însuflețire. Oamenii se grăbesc să asculte glasul harnicilor noștri luptători. Iar aceștia, la rândul lor, au convocat mai multe adunări, cari se vor ținea în zilele următoare. Anume:

Aderenții partidului național român din *Timișoara și jur* sunt invitați la adunarea poporală, care se va ținea în **Timișoara** (Fabric, grădina Berăriei) *Duminecă în 8 Octomvrie st. n.* la 3 ore după amiază.

Pe ziua de *Duminecă, 15 Octomvrie st. n.*, toți aderenții partidului național român din comitatul Turda-Arieș și din comitatele învecinate, sunt invitați la *adunarea poporală* care va avea loc în **Mureșludoș**. Adunarea se va deschide la ciasurile 10 înainte de amiază.

Duminecă, în 22 Octomvrie st. n., la orele 2 după amiază, aderenții partidului național român din *comitatul Timișului* vor ținea o mare *adunare poporală* în **Bilinti**, pe piața dinaintea casei dlui protopop Gherăsim Sârb.

La toate aceste adunări vor lua parte fruntașii noștri politici, cari stau la conducere. Preste tot locul se va vorbi despre *starea politică în țara noastră*, despre *volul universal și nouele legi militare*. La aceste adunări se vor lua apoi și hotărâri cu privire la ținuta politică a Românilor, condamându-se aspirările contra noastră.

Convocările la aceste adunări sunt subscrise, fiecare, de sute de aderenți de-ai partidului. Asta încă arată pe deplin, însemnătatea cea mare, ce o dau oamenii noștri dela țară acestor adunări.

Astfel fiind, credem și îndemnăm pe toți oamenii noștri de bine și Români cum se cade, ca să grăbească cu mic cu mare la adunările poporale, pe cari le aranjează partidul nostru național român.

În momentul din urmă aflăm, că pe ziua de *29 Octomvrie n.* se plănuiește o adunare poporală în **Diciosânmărtin**, comitatul Târnavei-mici. Amănunte vom da la timpul său.

Sborul lui Vlaicu la Brașov a avut loc Dumineca trecută, după cum am fost anunțat și noi în numărul trecut al foii. Dar și aci, ca și la Sibiiu, dl Vlaicu a avut să lupte cu vântul. Deja de Sâmbătă începuse a ploua, iar Duminecă conținând ploaia, a început vântul, care în ciasurile de după amiază sufla cu o putere de vre-o 15 metri pe secundă.

La orele 4 după amiază, mai multe mii de oameni se adunase la locul, unde avea să se țină sborul. Lume din depărtări mai mari n'a venit, din cauză că se temeau de vreme rea. Față de aranjatorii sborului, toate autoritățile brașovene — după cum se spune — s'au purtat destul de bine. S'au pus la dispoziție trenuri și tramvaie, pentru mersul afară la sbor, iar poliția și pompierii au ținut ordinea la fața locului.

Pe când era pus începerea sborului, vântul bătea cu tărie. Cu toate acestea, puțin înainte de 5 ore, aeroplanul e scos

din hangar, iar după câteva minute dl Vlaicu plutea în văzduh. Se înalță la vr'o 100 de metri, dar vântul îl silește să se coboare mai jos. După aceea a încercat din nou să se ridice mai sus, dar vântul nu-l lasă, astfel că e silit să se dea jos, la o depărtare de vr'o 3 kilometri de unde pornise. La coborîre nu s'a întâmplat nimic. Numai o roată a fost ruptă, în momentul când a atins pământul.

Publicul credea, că se va fi întâmplat vr'o nenorocire și cu dl Vlaicu. Dar în curând s'au convins cu toții, că îndrăznețul nostru aviator a scăpat teafăr și au început a-l aplauda cu căldură.

După cum se vestește, dl Vlaicu nu va mai face sborurile plănuite pentru Orăștie și Arad. Și aceasta din cauza timpului, care toamna, când tot plouă și bate vântul, nu mai e priincios pentru a face sboruri. Aeroplanul a fost dus iar la București, iar dl Vlaicu încă a plecat dela Brașov de-a dreptul la București.

Sperăm însă, că în anul viitor vom putea saluta pe dl Vlaicu iar pe plaiurile noastre.

Dumnezeu să-i dea noroc și spor la toate lucrările lui!

Filiala „Albinei“ în New-York. Înființarea acestei filiale — despre care am amintit și în numărul trecut al foii noastre — a fost hotărâtă definitiv în ședința direcțiunii, ce s'a ținut Sâmbăta trecută. Cu conducerea noii filiale a fost încredințat dl *Dr. Tiberiu Brediceanu*, secretarul „Albinei“ la Centrală în Sibiiu. Pe lângă dl Brediceanu, va mai merge la America și dl *Dr. Dionisie Moldovan*, avocat în Sibiiu, ca un cunoscător al împrejurărilor din America.

Suntem de credință, că frații noștri duși la America, se vor folosi totdeauna de filiala „Albinei“, când vor avea afaceri de bancă, fie cu trimiterea de bani, sau altceva.

Nu mai puțin ne adresăm abonaților noștri, observând că acum vor putea trimite la Sibiiu foarte ușor prețul abonamentului prin filiala „Albinei“ din New-York. De altcum despre aceasta vom mai scrie la vreme.

Nouei întreprinderi și conducătorilor ei, le dorim succes și izbândă deplină, care să fie atât spre binele primului nostru institut financiar românesc, cât și spre folosul fraților noștri dela America.

Banca generală română de asigurare. cu reședința în Sibiiu, a ales director al ei pe cunoscutul scriitor financiar, dl *Ioan Lăpădatu*, fost până acum director la banca „Ardeleana“ din Orăștie.

Cununie. D-șoara *Anuța M. Burdan* din Boroșineu și dl *Ioan (Rebega)*, funcționar la „Albina“ în Sibiiu, își vor sârba cununia lor religioasă, Joi în 12 Octomvrie n. 1911, în biserica gr.-or. română din Boroșineu. — Sincere felicitări!

Jubileul universității din Iași (Moldova-România). În zilele dela 26—29 Septemvrie, universitatea română din Iași își va serba jubileul de 50 de ani dela înființarea ei. La aceste serbări va lua parte întreaga familie regală, apoi profesori reprezentanți dela universitățile din Austria, Germania, Franța și Bulgaria.

E de însemnat, că la înființarea universității din Iași toți profesorii, afară de unul, au fost Români dela noi, între cari și Simion Bărnuțiu.

La Administrațiunea (direcțiunea) financiară din Sibiiu orele de serviciu sunt, începând cu ziua de 1 Octomvrie, dela 8 dimineața până la 2 ore după amiază în zile de lucru, iar în zilele de Dumineca și sărbători dela 9 la 12.

Un nou premiu a primit dl Ioan Petrașcu, croitor în Sibiiu. Domniasa, pe lângă obiectele expuse la Roma, unde a fost premiat cu Grand Premio și medalia de aur, a trimis niște lucruri frumoase și la Expoziția internațională de modă din Paris. Juriul acestei expoziții încă a distins pe dl Petrașcu cu premiul Grand Prix și medalia de aur. — Să trăiască harnicul nostru meseriaș român!

Convocare. În sensul §§-lor 25—27 din statutele „Reuniunii învățătorilor din Arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș“, e convocată *Adunarea generală* a Reuniunii la Blaj pe 30 și 31 Oct. 1911.

Sfințire de biserică. Bravii Români din Meșterhaza (pe valea Murășului) și-au clădit o biserică frumoasă, pe care au avut bucuria să le-o sfințească I. P. Sf. Sa mitropolitul din Sibiiu. Pe tot drumul, Excelența Sa a fost întâmpinat cu însuflețire de poporul nostru, căruia i-a dat sfaturi părintești, ca prin hărnicie și păstrare să-și croască o stare mai bună. Actul sfințirii s'a făcut cu asistența a o mulțime de preoți din părțile acelea. Și din Sibiiu au fost mai mulți, între cari și părintele-asesor Nicolae Ivan. După liturghie s'au prezentat preoțimea tractuală, frații greco-catolici, învățătorii și preoțimea calvină să salute pe Veneratul Păstor.

Seara corul teologilor a dat un concert frumos, după care a urmat joc.

În memoria părinților. Ni se scrie: Fruntașul nostru din Armeni, dl *Moise Oprișiu*, proprietar, a ridicat o criptă monumentală, în care să-și îngroape pe părinții săi, ajunși la adânci și cinstite bătrânețe și la vreme să se înmormânteze însuși cu soția sa în acea criptă. Sfințirea criptei se va face cu solemnitate cuvenită Duminecă, în 8 Octomvrie n. c., prin asesorul consistorial dl *Nicolae Ivan*, dimpreună cu protopopul Mercurei dl *Avram Păcurariu* și parohul local dl *Vasile Spătariu*.

Cu aceasta ocazie se va colauda (se va da în primire) și edificiul nou școlar din parohia Armeni și se vor face și demersuri, ca să se urgenteze și zidirea unei biserici nouă în aceasta parohie frumoasă.

Pentru noua biserică, ce este a se edifica în Cluj, acest puternic centru al Ardealului, au mai binevoit a dărui în timpul din urmă acești binesimțitori creștini: Gregoriu Rus din Cluj 1 cor., Văd. Mihail Mozeș din Cluj 5 cor., Ana Cioplea din Feleac 2 cor., Vasile Dancu, preot în Șardulung, 2 cor., Paul Pușcașiu, învățător în Lăpun 2 cor., Ioan Cutcan din Cluj 2 cor., Dr. Ioan C. Coltor, Blaj 10 cor., Văd. Gregoriu Feher din Cluj 4 cor., Iosif Nemeș, preot în Lăpușul-rom. 10 cor., Constantin Jurcan, of. de postă, Cluj 5 cor. La olaltă 43 cor. Primească toți binevoitorii noștri, cari ajută astfel cu obolul lor la ridicarea cât mai curând a unei monumentale biserici române în Cluj, cea mai adânc simțite mulțumite și Dumnezeu să le răsplătească din prisosința harurilor cerești. În numele curatoratului bisericii gr.-cat. rom. din Cluj: *Dr. E. Dăianu*, paroh-protopop, președintele curatoratului.

Reuniune de înmormântare s'au înființat la stăruința preotului și învățătorilor din Curtici (comitatul Aradului). Membri înscriși 300. Taxa de înscriere e de 2 cor. 40 bani, după fiecare caz de moarte plătește fiecare membru în viață 40 bani. Ajutorul pentru o înmormântare e de 80 cor. Membrul, care a plătit 200 cazuri de moarte, nu mai plătește nimic.

Teatru românesc în Sibiu. Duminică, în 8 Octomvrie st. n. 1911 „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ va reprezenta în favorul darurilor de Crăciun pentru săracii noștri, în teatrul orașenesc din loc:

I. *Doi morți vii*, vodevil în 2 acte de Vasile Alexandri. Persoanele: D. Ghiftui, proprietar bogat dl D. Axente; Hagi-Flutur, bătrân ridicol dl G. Pascu; Acrostihescu, tinăr poet dl I. Vasiu; Egor, lipovan dl I. Marcovici; Talpă-Lată, arăndaș dl I. Jinga; Tița, orfană d-na Ana Axente; Ferchezana, actriță d-na Victoria Chidu; Cărcioc, candidat de judecătorie dl O. Vestemean; Ion, lacheu alui Ghiftui dl H. Dopp; Un băiat de țaran. — Prietini ai lui Ghiftui.

II. *Tablouri vii*, întreșesute cu cântări și arii naționale din fluer: 1. *Apostolul*, de O. Goga. 2. *Doina*, de G. Coșbuc. Inceputul la 7 și jumătate ore seara precis.

Prețul locurilor: Loge parterre, 3 pers. Cor. 4.50; Loge parterre, 4 pers. Cor. 6; Loge parterre, 5 pers. Cor. 7.50; Loge rangul I, 4 pers., Cor. 8; Loge rangul I., 3 pers. Cor. 6; Loge pentru onorațiori Cor. 12; Loge rangul II., 3 pers. Cor. 4; Loge rangul II., 4 pers. Cor. 5; Loge rangul II., 5 pers. Cor. 6.20; Un loc în balcon rând. I. Cor. 2; Loc în balcon rând. II. și III. Cor. 1.50; Loc în balcon r. IV. și V. Cor. 1; Cercle, 4 r. dela început Cor. 2; Stal, dela rândul al 5-lea Cor. 1.50; Parterre numerizat Cor. 1; Loc de stat, în parterre 80 bani; Loc de stat, în parterre militari și studenți 60 bani; Galerie numerizat, r. I. 80 bani; Galerie numerizat, r. II. până la cel din urmă 60 bani; Galerie, loc de stat 40 bani. Bilete se pot procura dela Librăria arhidiecezană, iar în ziua reprezentației dela 10—12 și jumătate a. m. și dela 6—7 și jumătate ore seara la cassa teatrului. Intre acte cântă muzica orașenească.

Indemnăm pe toți Români noștri din Sibiu și jur, a lua parte la aceasta reprezentație unde pe de o parte vor avea ocazie a petrece câteva ciasuri plăcute, iar pe de alta vor contribui la înmulțirea fondului, din care se ajută săracii noștri la Crăciun.

Convocare. Onor. membri ai despărțământului XXIX Mediaș ai „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“ precum și toți, cari doresc înaintarea acestei instituțiuni culturale, prin aceasta sunt invitați la adunarea generală ordinară a acestui despărțământ, care se va ținea în școala gr.-cat. din comuna Agârbiciu la 8 Octomvrie a. c. st. nou după ameazi la 2 ore, după următorul program:

1. Deschiderea adunării prin președintele-directorul al despărțământului. 2. Raportul comitetului cercual. Alegerea a două comisiuni pentru cenzurarea raportului și pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor. 3. Disertații. 4. Raportul comisiunilor. 5. Alegerea comitetului cercual. 6. Eventuale propuneri. 7. Cuvânt de încheiere. Mediaș, 28 Septemvrie 1911. — *Dr. Dionisie Roman*, directorul despărțământului.

Mizeria cu școalele. In cercul Beiușului (comitatul Bihorului), vice-comitele a cerut consiliilor comunale din 10 comune (ungurești și românești) să înființeze școale comunale. Consiliile comunale au respins cererea aceasta, arătând, că oamenii plătesc deja 100—200 la sută aruncuri comunale. Dacă ar fi să mai susțină și școală comunală, aruncul s'ar urcă la 700 până în 800 la sută. In loc ca *statul* să înființeze, după cum cere legea de naționalități, școale cu limba de propunere a poporului, așa dară la Români limba *română*, vice-comitele amenință să disolve consiliile comunale.

Sfătoșeli ungurești. „Societatea aviatorilor maghiari“ din Budapesta s'a spăriat de sborul aviatorului și iscoditorului nostru Aurel Vlaicu. Ea a trimis o scrisoare tuturor comitatelor și orașelor din Ungaria, cerându-le, să pună cât mai multe piedeci aviatorilor străini, pentruca banii să-i încasseze „aviatorii maghiari“.

Maghiarii cu Jidani lor împreună n'au nici un iscoditor de aieroplane. Noi avem pe Vlaicu. Maghiarii cu Jidani lor împreună n'au nici un pilot (cârmuitor de aieroplane), căci Székely, cu care se laudă ei, e Slovac curat, căruia i-au maghiarizat numele de pe când era la școală.

Hoți în Avrig. Ni se scrie: Vineri noaptea, 29 Septemvrie n., pe la 12 ore niște răufăcători au spart un magazin de unde au intrat în prăvălie la dl Traian Dordea din Avrig. După aceea au aprins lumina și au început a căuta după bani, dar n'au găsit decât 80 fileri. De năcaz au furat marfă în preț de 200 coroane, apoi au plecat fără a-i prinde cineva. — De aci s'au dus în apropiere, la dl I. Schitea, unde spărgând fereastra, au intrat în casă și au furat bani preste 100 coroane. Trezindu-se din somn, dl Schitea a dat cu revolvărul după hoți, cari au fugit, lăsând ceva marfă, niște papuci și un bobou. Până acum nu s'a dat de urma lor. *Un abonat.*

Legatul Victor Petrișor al fondului Episcopul N. Popea, pentru masa învățăcelilor meseriași. Neconsulata mamă Ana Petrișor n. Ogoreanu, văduvă de învățător din Veștem, în nemărginita sa durere pentru pierderea unicului său fiu Victor, absolvent al școalei economice dela Herestrău (București) și fost șef de cultură la domeniul coroanei Sadova (România), din prilejul împlinirii aniversarului al 3-lea dela moartea lui, pune temei cu cor. 100 la „*Legatul Victor Petrișor al fondului Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăcelilor meseriași*“, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“. Din venitele legatului, care va sporî cu cametele capitalului, din donațiuni pioase, făcute de rudeniile și prietini decedatului, de obștea din Veștem și de alții: 20% să vor capitaliza, iar 80% să vor folosi la ajutorarea copiilor săraci, dar cu purtări bune și sârguincioși din Veștem, cari să vor aplică la meserii, iar când să va întemeia „*masa învățăcelilor meseriași*“, să li se dea cel puțin o mâncare la zi. Din cor. 100, d-na Ogoreanu a pus la mâna prezidentului cor. 20, rămânând ca restul să-l plătească în rate. Dat fiind, că Reuniunea meseriașilor Sibieni dispune și de legatul T. S. Albini, cu scopul de a ajutama copii săraci din Cut, legatul Victor Petrișor din Veștem este al 2-lea. Angajată în felul acesta poporațiu-

nea noastră din Cut și din Veștem la contribuiri, speranță avem, că părinții din partea locului își vor da copiii cu mai mult drag la meserii pe de o parte, iar de altă parte îi va fi și Reuniunii puțință să dea ființă de mult și de mulți doritei „*Masa învățăcelilor*“ noștri. In scopul înmulțirii legatelor Reuniunea apel va face la oficiile parohiale concernente să stăruie cu deosebire în postul Sf. Paști, când credincioșii sunt mai aplicați la aducerea de prinoase întru iertarea păcatelor, la contribuiri cât de mici, cari pot fi și în naturalii, sau alte produse economice, ce să pot preface în bani. „*Dzeu vede.*“

Holera. In Ungaria se vede, că sunt multe cazuri de holera în deosebite locuri, căci direcțiunea sanitară din România a declarat molipsită Ungaria întregă și a luat pentru călătorii și tot ce vine de-acolo măsurile de supraveghere de lipsă. Asta mai ales după ce s'au constatat că la Orșova s'au constatat 10 cazuri de holera, dintre cari 4 mortale.

In România s'au mai declarat câteva cazuri de holera, unul dincolo de Dunăre în Topalu (județul Constanța). Cauza, de tot se mai arată în jurul Brăilei câte un caz, e prostia oamenilor, cari nu s'au ferit destul de locurile, unde au fost vr'un bolnav de holera, afară de aceea se ascund de medici.

Vărsări de apă în România. Săptămâna trecută uu fost din cauza ploilor vărsări mari de apă mai ales în județele Mehedinți și Dolj (Oltenia). Valurile furioase au luat cu ele case, vite, bucate de pe câmp și de-acasă. Patru țărani au murit înecați cu vite, cară și tot ce aveau cu ei. In comuna Plopi (Mehedinți) apele au luat o fetiță de șapte ani, care păzia vitele. In mai multe locuri au fost stricată și calea ferată, așa că trenurile circulă foarte greu, pe alocurea călătorii trebuie să coboare din vagoane și să treacă preste drumul stricat la un alt tren, care îi așteaptă.

Barbarie. In comuna Ribnic din Croația au fost de câteva săptămâni mai multe focuri, fără ca să se poată da de urma tăciunarilor. Qamenii erau foarte agitați. Intr'o zi, țărani dau pe câmp de un biet de calfă de croitor, care venia din Bohemia. Fiind cam zdrențos (era un „vândărlău“), li s'a părut, că el e tăciunarul și cum biata calfă nu știa fără cehește, s'au năpustit asupra lui, l-au bătut, i-au scos ochii, apoi acoperindu-l cu paie și cu crengi uscate, l-au ars. Șapte țărani au fost arestați până acum.

Mort din cauza dalacului (boala de splină). Lucrătorul Man Simtion, cu locuința în Sibiu, a căzut în stradă, perzându-și conștiința. El a fost dus la spital, unde a murit până sara, fără să se mai deștepte. Făcându-i autopsia (tăindu-l), medicii au constatat, că a murit de boala de splină (dalac), care a căpătat-o mâncând carne dela o vită bolnavă de aceasta boală grozavă.

Nu se pot împacă. Justiștii și kosuthiștii, cele două partide maghiare, cari vor să se rupă de Austria și cari mai înainte formau un singur partid, au făcut în Murăș-Oșorheiu o încercare de împăcare. N'a succes însă, căci din 270 membri au venit la adunare numai 32, așa că și aceștia s'au risipit, fără să facă vre-o ispravă.

Ca pe vremea veche. În comuna Borgo-Tiha, o femeie făcuse economii în suma de 400 cor. În loc să le depună la o bancă românească, a crezut că e mai bine să le ascundă ca pe vremea veche. Cel mai nimerit loc, i-s'a părut un șopru de lemne. Căutând mai târziu la bani, îi găsi roși de cloțani, căci erau bancnote. Au adunat plângând zdrențele de hârtii și la sfatul unui priceput le-a dus la administrația financiară. Acolo au fost cercetate și noroc, că s'au putut constată, că au fost într'adevăr 400 cor., așa că statul i-a dat altele în locul lor, dar i-au reținut 40 de coroane.

Câte pagube de-acestea nu se întâmplă cu sume mai mari păstrate acasă! Focul, hoții, șoarecii, cloțanii ș. a. sunt tot dușmani mari ai banilor. De aceea la bancă cu ei!

Rușine! Iară cetim în gazete nemțești despre purtarea necuviincioasă a cătorva rău-crescuți, cari urlând trec pe strade și atacă pe oamenii de omenie chiar cu cuțitele. De data aceasta e vorba de Sebeșul-sășesc, unde e vorba să se aducă jandarmerie, ca să-i potolească odată pe acești mișei. E trist, când despre Românii noștri se scriu astfel de lucruri numai din vina a doi trei stricați, și mai trist e însă, când înșiși Românii vrednici nu fac pe jandarmii față de aceia, ca să ne scape de astfel de rușine.

Zăpadă. În partea de meazănoapte a Italiei, dar mai ales în Svițera (Elveția) a nins din greu.

Scăpat cu viața. Intre stațiunile Okany și Vesztő, administratorul de moșie Paul Redl voia să treacă preste linia ferată tocmai în momentul, când venia trenul. Redl a dat să sară din căruță, dar a ajuns între șini. Fără să-și peardă prezența de spirit, s'a întins iute pe pământ, lăsând trenul să treacă pe deasupra lui. Căruța a fost zdrobită, dar Redl a scăpat.

Un manuscris vechiu. Teologul Harnack din Berlin și cu un profesor din Atena au găsit un manuscris vechiu, care cuprinde un studiu asupra apocalipsului evangelistului Ioan și o parte din acest apocalips. Studiul e făcut de Origen, care a trăit în veacul al treilea după Hristos, așadară cu aproape 1700 de ani înainte de noi.

Scumpetea în Germania, mai ales în orașele cele mari, a început să înspăimânte pe oamenii mai săraci. 50 kg. de cartofi costă în Berlin până la 7 cor. 50 b., carnea de vacă până la 2 cor. și 60 bani chilogramul. Vitele vii s'au eftinit, din cauza lipsei de nutreț, așa de tare, încât țărani nu mai vreau să vândă, ci mai bucuroși își mănâncă ei vițeei, mieii și porcii, decât să cumpere carne scumpă dela măcelari, căci trebuie știut, că Germanul nu se mulțumește cu mâncare fără carne, fie și de cal sau de căne.

Din cauza scumpetii. Țăranul Io István din Macău nu se putea împacă de loc cu scumpetea de-acum. Mai ales era năcăjit, că trebuie să plătească chilogramul de carne de vacă cu 2 cor., pe când în tinerețele lui (István băcsi e de 89 de ani) costa 30—40 creițari. Supărat pe lumea asta, s'a suiat în podul casei și s'a spânzurat. Urmașilor săi le-a lăsat o avere de 150 mii de coroane.

O postă cu aieroplane. Văzând, că trecerea Canalului mănecii (marea dintre Franța și Anglia) e ușoară, direcțiunea postelor din Anglia s'a pus în înțelegere cu cea din Franța, ca să se înființeze între aceste două țări un serviciu postal cu aieroplanul.

Prea mică pedeapsă. Sarközi Sándor din Kecskemet e o feară, fără nici un motiv își batea nevasta, care îngrijă cu multă dragoste de cei șase copii ai lor. Deunăzi iară o bătă fără milă. Biata femeie, desnădăjdută, se spânzură. Joia trecută a fost înmormântarea. La groapă veniseră și vreo sută de femei. După ce se astupase groapa, Sarközi a dat să pună și el o cunună pe mormânt. Atunci au sărit femeile, au luat cununa, i-au pus-o după cap bărbatului și au început să-l bată. Spăriat, acesta a dat să se ascundă într'un atelier de croitor. Femeile după el. După ce l-au bătut măr și i-au făcut o mulțime de rane pe corp, a venit poliția, care l-a scăpat din mâinile femeilor.

Vrednice femei, dar prea mică pedeapsă pentru un astfel de ticălos.

Nenorocire mare cu automobilul. În Paris e o societate, care are automobile pentru transportarea oamenilor în oraș. Începând dintr'odată cu prea multe automobile, n'a avut șoferi (conducători de automobile) destui, așa că a trebuit să primească și de cei neînvățați. Urmarea a fost nenorocirea întâmplată săptămâna trecută, când un automobil încărcat de oameni, marnat rău de șofer, a căzut de pe un pod în râul Sena. În valurile râului și-au găsit moartea 12 călători, iar 14 au fost răniți. O doamnă s'a înecat cu cei trei copii ai ei, de 7, 5 și 3 ani; doi oameni bătrâni au perit cu un nepot al lor de 4 ani.

Căzută în var. Maria Lăpadat din Copșa-mare a căzut într'o groapă de var tocmai când turnă apă în ea, ca să-l stângă. Pân' s'o scoată oamenii, biata femeie a suferit arsuri așa de rele, încât a trebuit să fie dusă la spital.

Scumpirea zahărului și a ciocolatei. Fabricanții de zahăr și ciocolată din Austria au hotărît să scumpească zahărul și ciocolata deocamdată cu 20 bani de chilogram.

Foamete în Sibiria. Din cauza slabei recolte din anul acesta, în Sibiria (Rusia asiatică) a izbucnit o foamete îngrozitoare. Se scrie, că până acum au murit 250,000 de oameni. Prin orașe și sate zac lungi mii de nenorociți nemâncați de zile, așteptându-și moartea, care să-i scape de chinuri. Ca de obicei, guvernul rusesc numai acum se gândește la ajutor trimițând câteva trenuri cu alimente (de-ale mncării) în ținuturile bântuite de foamete.

Americanii trimit carne de mortăciuni în Europa. Americanii trimit cantități mari de carne în Europa, mai ales în Anglia, Holanda și Belgia, dar și în porturile Franței și Germaniei. Nu e mult, decând s'a constatat, că mai ales în Chicago se întâmplă în multe din măcelăriile uriașe cele mai mari porcării. Acum se vestește, că serviciul sanitar american acuză firma Schwartz și Co (par a fi Jidani), că trimite în Europa carne de cai cumpărați mortăciuni.

ECONOMIE

Plantarea, cultura și întreținerea viilor.

Filoxera, gângania aceasta rea, a prăpădit sute și mii de jugăre de vii, fără ca cineva să fi putut află vr'un mijloc de-a o putea nimici. S'a aflat însă, că așa numita viță americană rămâne neatinsă de filoxeră de aceea au început și în țările Europei să folosească ca portaltoi (trupină, adevărată purtătoare mlădiței altoite) vițe americane. Pe mulți îi auzi plângându-se, că decând cu vița americană n'au mai avea vinuri așa de bune, ca mai înainte. Se poate uneori. Căci sau nu s'au luat portaltoi potrivii s'au apoi trebuie să avem în vedere, că și vița aceasta trebuie să se obișnuască cu pământul și cu clima dela noi. Dar când n'ai încătrău, trebuie să ne mulțumim cu ce avem.

Cultura viței, cu toată cere muncă multă, e dintre toate culturile aceea, care răsplătește cu mai multă prisosință pe cultivator; trebuie însă, ca munca lui să fie făcută cu pricepere, întotdeauna la vreme și cu tragere de inimă.

În cele următoare vrem să dăm celorce vor să planteze o viie din nou sau vor să înceapă cu cultura viței de viie, câteva sfaturi. Multe vor fi cunoscute, unele vor fi nouă, iar pentru începători vor fi o călăuză prețioasă. Dela început trebuie să dăm sfatul, ca portaltoii să nu-i aducă de cine știe ce depărtări, ci să-i ia dintr'un loc, de unde au luat și alții, despre cari știu, că nu s'au înșelat. Lumea e rea, și sunt mulți, cari caută să înșele pe cei lesne crezători.

I. Pregătirea terenului pentru plantare.

Curățarea.

Locul hotărît pentru a fi plantat cu viță, trebuie mai întâiu curățat de orice arbori aflați pe el. Arborii, prin rădăcinile lor, absorb puterea pământului din jurul lor, așa că orice alte plante nu se pot nutri în deajuns și sunt prin urmare împedecate în desvoltarea lor firească; prin umbra lor nu lasă, ca fructele altor plante să se coacă tot așa de bine ca sub arșița directă a soarelui.

Arborii sunt o piedecă și pentru regulata desfundare (rigolare) a locului și pichetare (așezare în rând a vițelor). Ori care ar fi felul pomului aflat în viie, el aduce mai multă pagubă prin creșterea lui între vițe, decât ar putea avea folos proprietarul de pe urma lui.

Nu e deajuns să se taie arborii numai dela suprafața pământului, ci trebuie scoase toate rădăcinile lor.

Desfundarea (rigolarea).

Pentru o bună cultură a viței, pământul din viie trebuie neapărat să fie mai dinainte desfumat (rigolat) pe dintregul. Prin desfundare pământul se aerisește și se mărunțește, ceea ce îi dă puteri nouă hrănitoare pentru plantele, cari se sădesc în el, și astfel vița își va avea mai bine asigurată desvoltarea ei.

De plantarea viței numai în gropi sau chiar numai în șanțuri trebuie să ne ferim cu desăvârșire la cultura vițelor americane altoite.

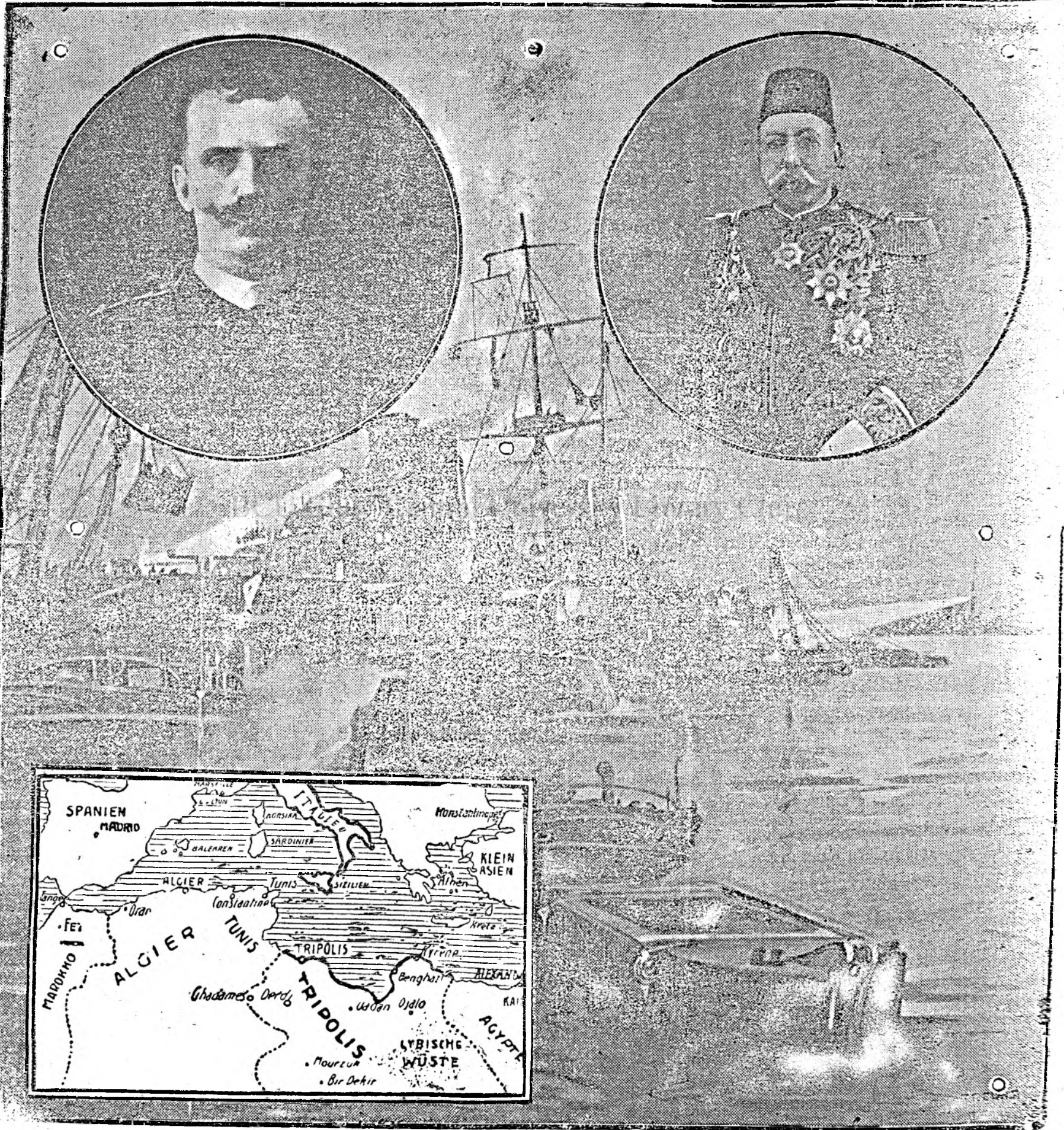
După timpul, în care viticultorul (viierul) voiește să facă plantarea viței — toamna sau primăvara — alegem și zilele pentru desfundarea pământului hotărît a fi plantat. Pentru plantările de toamnă, desfundarea se poate face cât de timpuriu în rursul verii, îngrijindu-se ca ea să fie isprăvită, cel mai târziu, prin luna Septembrie. Cu cât trece mai mult timp între lucrarea desfundării și aceea a plantării, cu atât pământul se face mai bun pentru plantarea viței. Desfundarea făcută și mai târ-

ziu, adevă prin Septembrie și Octombrie, dacă este ajutată de o ploaie, care să mărunțească și să umezească bine pământul, încă poate fi îngăduită pentru plantarea de toamnă. Numai cât nu suntem siguri totdeauna de ploaie. Desfundarea trebuie făcută nesmintit cât mai de timpuriu, când e vorba de pământuri grele, mai lutoase, cari se mărunțesc și se așază cu greu, pentru că au lipsă de multe ploi.

Tot din cauza aceasta e bine, ca și pentru plantările de primăvara desfundarea

să fie făcută în timpul toamnei, căci zi-pada, ce se va așterne deasupra, va îngra-mulț pământul, iar înghețul și desghețul mărunțește și-l așază în modul cel mai potrivit pentru plantarea viței. Dacă starea timpului e potrivită, desfundarea se poate face chiar și în cursul iernii, când nu e pământul înghețat, cum se întâmplă uneori pe alocurea. Desfundarea însă trebuie să fie isprăvită cel mai târziu până la sfârșitul lui Februarie. (Va urma)

Războiu între Italia și Turcia pentru Tripolis.

Tripolis sau Tripolitania e o țară, care se află la Nordul Africei. E mărginită la meazănoapte de Marea-Mediterană, la apus de provincia franceză Tunis, la răsărit de Egipt, la meazăzi de pustiu nisipos. Suprafața ei e mai mare ca a Italiei, care vrea să o cuprindă și a declarat războiu Turciei pentru ea, e de zece ori cât România, dar abia de are un milion de locuitori, așa dară cu vre-o 150 de mii mai

mulți decât orașul Budapesta. Clima e caldă, cu toatecă temperatura nu trece peste 42 grade Celsius, o căldură obișnuită chiar și în România. În Tripolis sunt două anotimpuri: iarna și vara. Într'un anotimp sunt ploi, în celalalt nu cade o picătură de apă. E un singur râu, care are apă în tot anul, încolo sunt numai albiile goale, în care curge apa în anotimpul ploios. Partea dinspre mare, nu prea lată, e roditoare și

produce grâu, orz, masline, struguri, curmale, smochine, lămâi, legume și a. In-dată-ce pătrunzi mai adânc în țară, dai de pustiu cel mare, nisipos, al Africei de mijloc, unde poți călători numai pe cămile și numai după câte un drum de zile dai de câte-o oază, o izlă în marea de nisip. Aici se găsește izvor de apă, cecece face, ca împrejurul lui să crească iarbă și curmali (pomii, cari fac curmale). Când ajung

la o astfel de oază, călătorii descalecă de pe cămile, întind corturile și răsuflă liniștiți. A doua zi umplu burdufurile cu apă, căci trec zile întregi până să ajungă la alt izvor, apoi pleacă mai departe. Multe din oazele acestea sunt ascunse, așa că Europeanii nici nu știu, unde se găesc. Drumuri prin pustietatea aceasta nu sunt. Dealurile de nisip, cari se văd din când în când, se schimbă des, căci vânturile cele mari le mătură și formează din nisipul lor alte dealuri.

Locuitorii sunt Mauri, Berberi sau Cabili, Culugi, de lege mohamedană, apoi Jidovi spanioli (cari vorbesc limba spaniolă) și foarte puțini Turci și Europeni. Comerțul e neînsemnat. Italia a înființat câteva școale, în cari învață mai ales copiii jidanilor, căci Italienii sunt puțini.

Orașul principal e *Tripolis* lângă mare, unde stă guvernatorul turc.

Preste Tripolis au fost odată și Romanii stăpâni. Atunci partea cea mai mare a țării era ca o grădină, plină cu păduri întregi de curmalii și smochini și cu câmpuri întinse acoperite cu holde de grâu. În sută a 7-a după Hristos țara a fost cuprinsă de Arabi, sub cari s'a prefăcut în pustie. În veacul al 16-lea ajunge sub stăpânire turcească, dar numai cu numele, căci locuitorii se ocupau cu pirateria (tălăria pe mare) și numai în anul 1835 a putut nimici Turcii pe pirăți, punând în Tripolis un guvernator (valiu) turc și armată turcească.

Italiei îi va trebui ani de zile, până să surpună neamurile Tripolisului, și multe zeci de mii de soldați italieni vor peri în pustiurile acelea.

Chipul nostru de alături ne arată în partea de sus în stânga, pe regele Italiei, iar în dreapta pe Sultanul Turciei. Jos, în stânga, se află un mic desemn, care arată în ce parte a lumii se află Tripolisul. Tot ce e alb arată, că pe acolo e pământ, iar pe unde sunt trase linii însemnează, că pe acolo e marea. În mijlocul icoanei se vede cea mai nouă vapor de război al Italiei. Acest vapor, care a fost isprăvit de curând, și e cel mai mare din câte are Italia, poartă numele „Sfântul Gheorghe“.

Dela declararea războiului — care s'a întâmplat la sfârșitul săptămânei trecute — între Italia și Turcia, până acum nu s'au dat lupte mai mari. Știri se răspândesc zilnic destule, dar ce și cum, nu se știe încă cu siguranță. Aceasta din cauza mării depărtări, cum și în urma împrejurării, că din partea Italiei se trimit în lume știri de laudă pentru ea, iar Turcia încă trimite știri părtinitoare Turcilor. Atâta însă se știe, că pe pământul Tripolitaneii nu s'a dat încă nici o luptă.

O telegramă din Roma, trimisă în 4 Octombrie, vestește următoarele: Marți după amiază Italienii au început bombardarea orașului Tripolis — un oraș cu numirea ca și țara — de pe vaporul de război „Benedetto Brin“. Bombardarea a ținut până după apusul soarelui. Alte știri mai sigure lipsesc.

Până acum flota (corăbiile de război) italiană și turcească (care e foarte slabuță) mai mult se pândesc una pe alta pe mare. De altcum e vorba și că se va încheia pace. Ba se spune, că spre acest scop s'ar fi întreprins împăratul Germaniei. Lucruri sigure nu se prea știu, însă, până acum.

Austro-Ungaria încă veghează cu grijă mersul lucrurilor, mai cu seamă, că e temere, ca nu cumva Italia să încerce a ataca Turcia europeană, dinspre Albania. În acest caz ar fi foarte rău, deoarece atunci s'ar încinge un război european, fiindcă toate țările europene sunt de părere, ca de Turcia veche (care se ține de Europa) să nu se atingă Italia.

Gazetele din România încă aduc știrea, că s'a început și mobilizarea (concentrarea) unei părți din armata română, pentru ca să fie pregătită, dacă războiul italo-turc ar produce încurcături mai mari, în cari s'ar amesteca Bulgaria și Sârbia. (Vezi și la rubrica: Știri politice din străinătate.)

Poșta Redacției.

Proștea mare. Fiind tare încurcate cele scrise, nu se pot publica. Dacă cineva voește, ca să trimită la foaie, să se și publice, atunci e de lipsă a scrie cum se cade, curat și descurcat. Altcum cele trimise nu se pot folosi. E prea mult a cele dela noi, ca să stăm ciasuri întregi, până ce deslegăm scrisesele cuiva.

George Mândrea în S. Serie numai la adresa aceia. E destul atâta.

G. Zaiș în G. Sunt mai multe feluri de mijloace; întrebă într'o apotecă, vei primi vr'unul dintre cele mai bune. — Cartea numită e bună, în ea se spune și mai pe scurt și mai pe larg, după trebuință.

Saschiz. În numărul viitor vom lua notiță de cele scrise. Pentru numărul acesta sosise prea târziu.

Valendorf. Cele dorite vor apărea în numărul viitor. În numărul acesta, din lipsă de loc, a rămas afară

Meșenț. Epistola s'a trimis la destinație. *Bociu* Dorința D-Voastră a fost împărțită la locul dorit.

Abonatul Zam. Cele dorite s'au predat.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului“.

Loc deschis.

Onoratei învățătorimi se aduce prin aceasta la cunoștință, că ministrul a aprobat în ultimele ediții manualele de Iuliu Vuia. Este *neadevărată* faima tendențioasă lansată de unii interesați, că ministrul ar fi oprit unele manuale de I. Vuia. Ministrul a cerut unele mici modificări la ed. VIII. a abecedarului cari le-am și efectuat. Din ed. VII. aprobată sunt destule ex. Manualele de I. Vuia fiind aprobate de un conzistor se pot folosi în întreaga mitropolie. Conform rescript. minister. Nr. 16593/1911 manualele cari au obținut aprobarea minister. în vre-o ediție anterioară se pot folosi în decursul an. școl 1911/1912 și dacă nu au obținut încă aprobarea ministerială în vre-o ediție actuală. *I. Vuia*

Consilierul de stat Tic-homirov, profesor pentru cure cu mijloace naturale la universitatea imper. în Moscva, raportează: După observările mele, apa naturală amară **Franz Jeseff** e un mijloc purgativ iute și sigur. Apa Franz Josef e suportată ușor și nu produce dureri nici chiar la întrebuițare mai îndelungată. Se capătă în toate apotecile și drogueriile.

61 28

KALODONT

PASTĂ DE DINȚI ȘI APĂ DE GURĂ

de vânzare la:

PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.

O calfă și un învățăcel

află aplicare în prăvălia de manufactură
N. S. Nádasy, Sibiu.

Concurs.

Pentru ocuparea postului vacant de *sergent polițian* la *primăria comunei Săliște*, comitatul Szeben, se escrie concurs cu termen de *31 Octombrie st. n. a. c.*

La acest post pot concura foști subofițeri de armată cu cunoștință de cetit și scris în limba română, fiind preferiți aceia, cari cunosc încălva limbile maghiară și germană.

Postul e împreunat cu salariu anual de 720 coroane și uniforma statorită, și e a se ocupa la 1 Ianuarie 1912.

Cererile scrise cu mâna proprie și instruate cu dovezi despre serviciu în armată și despre purtări, sunt a se înainta primăriei comunale până la termenul defipt.

303 1-2

Săliște, în 1 Octombrie 1911.

Primăria comunei.

Un tinăr contabil

care posedă limba română, germană și maghiară în vorbire și corespondență, să primește imediat, pe lângă condiții avantajoase, la Croitoria Universală

I. Petrașcu 302 1-2
Sibiu, strada Cisnădiei 30.

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după *calendarul vechiu*).

24 Septembrie: Bațon, Buzias, Sabăd, Seliște (com. Sibiiului).

25 Septembrie: Segedin, Slinghia.

26 Septembrie: Canija mare.

27 Septembrie: Birchiș, Ciuc-Sân-Domocoș, Cohalm, Crasna, Olpret, Sărmașul mare, Trăscău.

28 Septembrie: Arpașul de jos, Iassenova, Jibău, Ilia, Sepsi-Sân-Georgiu.

29 Septembrie: Batania, Ciacova, Sălașul de sus.

30 Septembrie: Micăsasa, Radna, Roșia.

1 Octombrie: Aletea, Cianadul sârbesc și nemțesc, Dicio-Sân-Mărtin, Ferihaz, Pâncota, Paraid, Petroșeni.

3 Octombrie: Aiud, Arcid, Borcuta, Carfalău, Halmagiu, Ilonda, Archiud (Mező-Erked), Sighetul Marmăției.

5 Octombrie: Aradu-nou.

6 Octombrie: Brașov, Cehul din Selagiu.

7 Octombrie: Lugoj, Tășnad.

8 Octombrie: Bontida, Ghiriș.

9 Octombrie: Berzava, Bichiș-Ciaba, Boroșineu.

10 Octombrie: Dalboșeț, Nocrichiu, Reghinul săsesc.

11 Octombrie: Bruiu, Hadad, Zorlențul mare.

Cu 4 fileri

o ulciță: cafea cu lapte și zahăr

ar trebui să-și permită chiar și cel mai sărac, pentru sine și pentru familia sa! —

Cafeaua iarna încălzește stomacul, iar vara băută rece răcorește și stămpără setea.

O astfel de cafea ieftină se poate pregăti foarte simplu din

Înlocuitorul de cafea

:Enrilo: al lui FRANCK

care se bucură de o mare trecere și de o bună primire în toate părțile societății.

Deci nu întrelăsa a face o încercare cu

:Enrilo: lui Franck

ca astfel să te convingi de gustul său întocmai ca al cafelei de boabe și de efințiatea sa fără părăche.

:Enrilo: lui Franck se poate procura de la orice băcănie.

Publicare de licitațiune.

În 10 Octombrie a. c., la 10 oare a. m., se vor vinde la locuința lui Stefan Bratu în Vidrasău (Vidrásteg) pe calea licitațiunet publice judecătorești mai multe vite cornute prețuite la 11,600 coroane. 304 1-2

Dr. Gresskovitz, avocat.

Se caută

oameni, cari pricep să înființeze o școală de vermi de mătasă pe o moșie comasată în comitatul Albei-de-jos, unde se află preste 100 frăgari (duzi).

Tot acolo să înființază și o școală de vișă de vie și să face și o vie nouă.

Doritorii cari voesc și cari pricep a face aceasta școală să se adreseze la administrația »Foi Poporului«, de unde vor fi puși în legătură cu proprietarii moșiei, care voește a înființa școlile mai sus amintite. A se alătura marca pentru răspuns.

O casă frumoasă

partere, nouzidită și o casă cu etagiu, sunt de vânzare pe lângă condiții avantajoase. A se adresa: Sibiu, Schlachthaus-gasse Nr. 18. 292 2-3

Calfe de croitor

lucrători de primul rang, pentru lucru mare, se primesc imediat la firma

I. Petrașcu 303 1-2
Sibiu, strada Cisnădiei 30.

Prețul bucatelor

In Sibiu la 3 Octombrie st. n.:

Grâu	Cor. 17,60 până 19,20	de hectolitru
Șăcară	10,—	11,—
Ovăz	5,40	7,40
Coacarus	12,—	13,—
Cartofi	3,—	3,50
Tracle	—	—
Fână Nr. 3	37,80	37,80 la 100 chilo
" 4	37,—	37,—
" 5	85,40	85,40
Flămină	170,—	180,—
Unsoare de porc	160,—	180,—
Sau brut	50,—	60,—
Sau de lumini	76,—	86,—
Sau de lumini topit	100,—	100,—
Săpun	55,—	55,—
Fân	4,—	4,—
Lemne de foc neplutite	8 10	8 20 la met. cub
" plutite	70	7 80
Spir rafinat	2,15	2,20 la litru
Spir ordinar	2,13	2,15
Carne de vită pentru supă	Cor. 1,32 până 2,—	la chilo
" friptură	1,80	2,—
" vitel	1,—	1,80
" porc	1,50	2,—
Ovăz, 10 bucăți	—,57	—,87
Un pârșar de miel	—	—
Carne de cal	—	—

In Budapesta in 4 Octombrie st. n.:

Grâu de Tisa 78 chilo	Cor. 11,87 până 12,02	la 50 chilo
" 79	11,97	12,12
" 60	12,02	12,20
Șăcară	9,82	10,17
Ovăz	8,85	9,25
Ovăz	9,45	9,85
Coacarus nou	8,90	9,10
Unsoare de porc	Cor. 172,— până 176,—	la 100 chilo
Flămină	148,—	168,—
Sămânță de lătnă C. 146,—	până 190,—	la 100 chilo
" trifoin	116,—	146,—
Forci îngrășați pentru untură C. 1,60	până 1,67	la chilo
" carne	1,60	1,80
Vitel	—	—

Prețul banilor in 4 Octombrie n.

	cumpărat:	vândut:
Galbeni	Cor. 11,32	11,42
100 Lei, hârtie	84,90	95,40
100 Lei, argint	93,50	85,—
Lăre turcești, aur	21,30	21,80
1 funt șterlingi englezești	28,90	24,10
100 marce, aur	117,70	118,20
100 " hârtie	117,70	118,20
Napoleon	19,15	19,21
100 Ruble rusești, hârtie	253,80	255,—
100 " argint	244,—	245,—

Mare succes

au inseratele în „Foia Poporului“, unde sunt citite de mii de persoane de pretutindenea, din toate țările și din toate cercurile sociale, atât inteligență cât și popor.

De aceea „Foia Poporului“ este cel mai potrivit organ pentru publicarea a tot felul de inserate: pentru ocuparea sau căutarea unui post, apoi pentru vânzări, arândări, cumpărări, deschideri de prăvălii și alte instituții, cum și anunțarea a tot felul de mărfuri și articli ce trebuie persoanelor singurate sau în familie. — Informații asupra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația
„FOIA POPORULUI“.

Marce de epistole

20.000 diferite, garantata veritabile. Foarte frumoase alegeți trimit la dorință, la cei ce adună, cu 40—60% rabat, sub toate cataloagele. — A. Weisz, Wien I, Adlegasse 8. Cumpără și schimbă marce de tot felul. 299 1-6

O văduvă preteasă

inteligentă și de poziție bună, care trăiește la țară, se oferă pentru a ocupa un loc ca econoamă în o casă bună la un domn mai în etate. A se adresa la administrația „Foi Poporului“. 296 2-3

Liberă de boală lipicioasă

rămâne orice curte în care la nutremânt se folosește MASTIN. Până astăzi mijlocul de îngrășare a lui Dr. v. Trakoczy este primul. Produce animale sănătoase, grele și frumoase. Se capătă în orice prăvălie sau prin postă dela producător: Apotecar Trakoczy în Laibach, Austria 5 pachete Cor. 3.50 franco.

Vinuri de masă escalente,

litra cu 52 și 60 fileri la cumpărare de cel puțin 50 litre ofere negustoria 57 88 — de vinuri

JOSEF SCHULTZ
Sibiu, strada Urezului 20.

Aviz comercianților români!

Din cauza unei alte întreprinderi este imediat de vânzare cel mai vechiu magazin din Sibiu bine asortat în mărfuri de manufactură, mărfuri curente și mărunțuri, cu un cerc de clientelă număroasă, dinpreună. De prăvălie se ține și o casă cu etagiu. 295 2-3

Ar fi de dorit ca de această ocaziune rară, să beneficieze un comerciant român.

Reflectanții trebuie să dispună, de an capital de cel puțin 50 mii coroane, de oare-ce depozitul în mărfuri reprezintă o valoare de preste 30 de mii coroane iar casa valorează 40 de mii coroane. Doritorii să se adreseze la proprietarul

Teodor Popescu

comerciant în Sibiu, Piața mică Nr. 14.

Aviz.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Săliște (Szelistye) strada Valea. 298 2-3

Cu stimă

Dr. Pálmai, avocat.

Un învățăcel

să primește la Constantin Dragoș, măestru pantofar în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 14.

Birou de informații.

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în Budapesta birou de informații și 24 34—

Agentură Românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în răstimp de 2—3 zile ori și cui, resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgitez resolvirea petițiilor. Vorbe în persoană cu referentul cauzei și rog resolvire favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. Olariu,

Budapest, Lajos utca No. 141, III/19.

Serviciu solid, prompt și conștientos.

PRIMA FABRICĂ

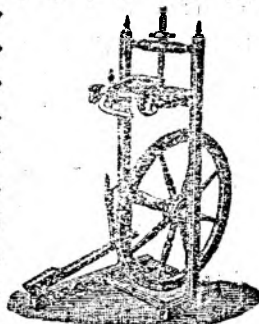
transilvană ces. și reg. privilegiată de

Casse de fer și oțel și lăcătușerie de artă și construcție

instalată cu forță electrică 11 21-30

E. PURECE, Sibiu—Nagyszeben
Strada Faurului (Schmiedgasse) Nr. 19.

Cataloage de prețuri gratis și franco.

Premiat la expoziția industrială din Sibiu în 1903.

ROATE DE TORS

din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție, 286 3-10 să află de vânzare la

EMIL KRAUSS

— strugăr e și atelier cu putere motrică —

Sibiu-Nagyszeben,
Margarethengasse Nr. 5.

Ori ce roată ce nu merge bine să primește înapoi.

Publicațiune.

Pășunatul de iarnă de pe hotarul comunei *Noul-săseșc* împreună cu pășunatul bisericeii evanghelice, se exarândează în *14 Octomvrie st. n. 1911*, la 3 ore d. a., în cancelaria comunală din loc. 297 1-1

Condițiunile de licitare se pot vedea la cancelaria comunală.

Noul-săseșc, 28 Sept. n. 1911.

Wallus **Primăria comunală.**

Piese de teatru

de **Emanuil Suciu**

potrivite pentru a fi reprezentate la sate:

„*Nunta Țiganului*“ comedie originală într'un act, scrisă în versuri, prețul . . . . . 60 fil

„*Au plecat la țarg*“ dialog comic . . . . . 30 fil.

„*Țiganul în căruță*“ dialog comic scris în versuri ediția a III-a . . . . . 20 fil.

„*Țiganul cătana*“ comedie originală într'un act, scrisă în versuri ediția a III-a prețul . . . . . 30 fil.

Să pot procura dela „**TIPOGRAFIA POPORULUI**“ din Sibiu precum și dela aster în Magareiu u. p. Birkös (N.-Küküllő vm.) trimiteți prețul înainte, plus 5 fil. pentru poștă după un exemplar.

Mare alegere

in

vinuri albe și roșii

Prețuri moderate.

Că vinurile sunt curate, se garantează

K. Wilh. Jikeli

Sibiu, strada Urezului Nr. 7.

Theodor Popescu

Sibiu, Piața mică 14

ofer onor. public român din loc și jur diferite articole între cari:

cravate, cămăși, gulere cel mai nou facon etc.

Prețuri convenabile! Serviciu prompt și culant!

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă să răspândească pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop să ofere indeosebi inserarea în „**FOAIA POPORULUI**“. Informații să dau și comanda să primesc la administrația **FOII POPORULUI**.

Sprijiniți industria națională!

OPINCI

de ori ce calitate precum și **piei în-țreghi pentru opinci** se află de vânzare la

Ioan Grecu

meștru pielar în Porcești (Verestorony).

Important pentru cumpărători și proprietari de motoare!

MOTOARE DE BENZIN

stabile, precum și locomobile pentru îmblătit, și pentru agricultură, construcție proprie probată, sunt de vânzare cu prețuri ieftine, direct dela producător. Pentru construcție se garantează. Se eșecută ieftin și conștientos tot felul de reparaturi la motoare Düssel, motoare pentru oleiu brut și benzin, sfredelire de cilindri, măciuci nouă, verigi, ventile, aparate pentru ulei și aprins, precum și toate lucrările ce vin înainte la motoare. 139 24 -

Singurul atelier special în Transilvania

Ferd. Zaller

Institut pentru construcție de motoare, mașini și automobile Sibiu, strada Franciscanilor Nr. 6.

Motoarele mele sunt executate foarte precis pe baza unei praxe îndelungate, de aceea sunt mult mai superioare altor motoare străine.

Lunile calde de vară sunt priincioase dezvoltării și lăririi a tot felul de boale lipicioase e și un lucru cunoscut, că

HOLERA

șarlatul, pojarul, tifusul, vărsatul, pe vară se ivesc mai tare ca în celelalte anotimpuri de peste an. De aceea e deosebit de necesar, ca în fiecare casă să se afle un mijloc de desinfectare. Cel mai recunoscut și sigur mijloc de desinfectare de prezent este

LYSOFORM

123 8-10

care e fără miros, nesticăcios și ieftin. Se capătă în orice apotecă sau droguerie. O sticlă originală costă **80 fileri**. Acest mijloc ajută grabnic și sigur, din care cauză e recomandat de toți medicii pentru desinfectarea la patul bolnavului, la legături anti septice (pe răni și umflături). De asemenea se recomandă la împiedecarea lăririi de boale.

LYSOFORM-SĂPUN

e un săpun de toaletă fin și moale, care conține lysoform și e antiseptic! Acest săpun se poate folosi pentru cea mai gingașe piele, ba chiar și pentru copii mici; înfrumșează teintul, pe care îl face plăcut și frumos. O probă ajunge, și desigur, că acela va folosi acest săpun. Prețul **1 coroană** pro bucată.

PFEFFERMINZ-LYSOFORM

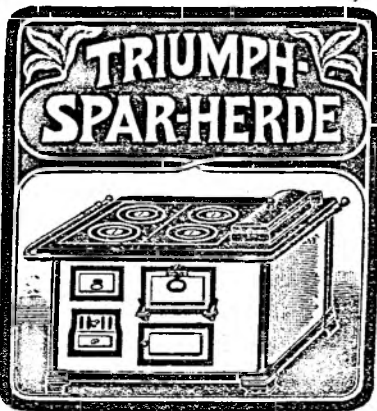
e o apă de gură cu mare influență autiseptică. Ea delătură iute și sigur mirosul neplăcut din gură, și conservează bine dinții. Afară de aceea Pfefferminz-Lysoform se recomandă de medic pentru gurgăluit la catar, aprinderi în grumazi, troacnă. Câteva picături ajung într'un păhar jumătate cu apă. O sticlă originală costă **1 coroană 60 fileri**. — O carte interesantă despre

„SANATATE ȘI DESINFECTIUNE“

se trimite ori-cui la cerere gratis. Toate produsele cu Lysoform se capătă în ori-ce apotecă, droguerie, iar în timpul din urmă și în prăvăliile mai bune de coloniale. Unde nu se află în depozit, acolo espedăm noi direct. Pe lângă trimiterea înainte a **6 coroane** espedăm 3 sticle Lysoform, 2 bucăți de săpun și o sticlă apă de gură.

Dr. Keleti & Murányi, fabrică chimică în Ujpest 17.

Revânzătorilor li se dă rabat mare la comanda mari.

Cuptoare „Triumph“

în toate mărimile și diferitele execuții.

Marca „**TRIUMPH**“ patent

Catalog se trimite la dorință gratis și franco.

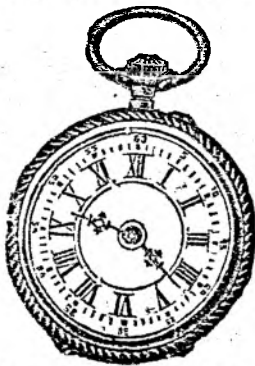
Triumph-Werke Ges. m. b. H.

fabrică de cuptoare și sobe 200 17-25

WELS, Oberösterreich (Austria-de-sus)

Reprezentant în Sibiu:

JOSEF JIKELI, strada Cisnădiei 47.

STEFAN J. ROTH

ciasornicar și g uvaergiu

SIBIU, Str. Măcelarilor 36.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ciasornice pe lângă garanție și prețuri moderate.

Să fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur și argint, repede, precis și ieftin.

Serviciu prompt și conștientos.

Ludovic Ferencz,

CROITOR DE BĂRBAȚI
SIBIIU, strada Cisnădiei Nr. 12,
 recomandă p. t. publicului
 cele mai noue stofe de vară
 în mare asortiment

noutățile 59 38 -

sosite chiar acum, pentru haine de bărbați stofe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestminte precum: Sacko, Jaquete, și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stofe pentru pardisiuri și „Raglam“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverenzilor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebita atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți. — În cazuri de urgență confecționez un rând complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripție croitura cea mai nouă.

Cetiți și vă mirați!

Oraze de felul acesta nu mai ai în viață!

600 de obiecte numai cu 4-20 K.

1 orologiu de precizie aurit, cu lanț, pentru care se dă garanță de 3 ani, o cravată elegantă de mătasă, la modă, 3 batiste, 1 stralucit inel pentru bărbați, cu peatră scumpă imitată, 1 garnitură de podoabe femeiești elegante, 1 frumos collier de mărgăritare orientale, podoabe femeiești la modă, cu copcii libere, 2 brățare elegante, 1 păreche de cercei frumoși cu copcii libere, 1 minunată oglindă de buzunar pentru toaletă, 1 portofel de piele, 1 păreche de botoni pentru manjete din aur double de 3 grade cu copcii libere, 1 foarte elegant album pentru ilustrație, cu cele mai frumoase regiuni ale lumii, 3 obiecte comice, bune de distracție pentru tineri și bătrâni deopotrivă, 1 carte practică pentru corespondență de dragoste între dame și domni, 20 de obiecte de corespondență și mai mult de 500 de obiecte necesare într-o casă. — Toate acestea, cu toate că ceasul singur plătește suma aceasta de bani, se pot căpăta numai pentru **4 cor. 20 fl.** Obiectele să trimit cu rambursă, ori cu trimiterea înainte a banilor pe adresa: (211) 5-1

Wiener Central-Versandhaus

P. LUST, Krakau Nr. 648.

NB. Cine comandă 2 pachete, capătă rebat un briciu englez prima. Pentru cel necorăspunzător, banii se retrimite.

Berea albă și neagră

din

Bereria dela Trei-Stejari

în SIBIIU

— este foarte bună și gustoasă! —

Această bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la orașe cât și la sate. 107 27—

Că berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se înmulțesc mereu.

Auleo!

Afurisita de tusa
mă înneacă.

La tusa, răgușală și întrocănare ajută
sigur și repede

Pastilele de piept ale lui Egger

au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare.

Un carton 1 cor. și 2 cor.

Carton de probă 50 fl.

Depoul central:

farmacia „La palatin“

Budapest, VI., Váci körút 17.

Trăiască

Pastilele lui Egger
mă scapără iute.

În Sibiu să poate căpăta la Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rumler, Karl Pissel, August Teutsch.

În Sebeș la Wilhelm Lederhilger și Ludvig Binder.

188 3 - 25

AVISO!**PRĂVĂLIA DE HAINE**

— pentru dame și domni —

Josef Schlesinger

198 16—

Piața mare Nr. 22 se află dela 20 Iulie 1911 în

Strada Cisnădiei Nr. 31

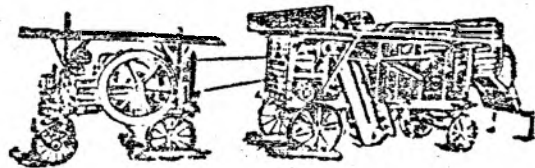
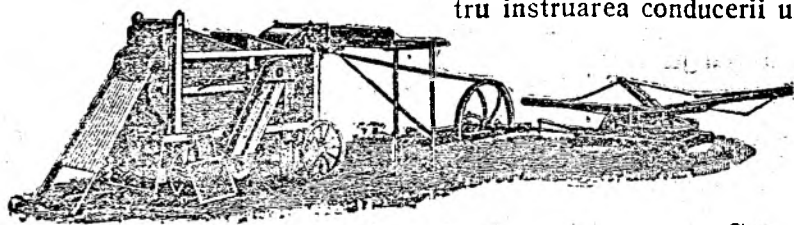
Frații Gömöri

Magazin dela fabrică
pentru mașini economice

* **Budapesta,** IX., Boráros
tér Nr. 2.

Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier **K. & R. Jezek în Blansko.**

NOU! NOU! Cea mai simplă și mai completă garnitură de Mașini de îm-blătīt cu motor în timpul de acum. Pentru instruirea conducerii unei astfel de mașini se trimite gratis cumpărătorilor un model

— Construcția cea mai nouă. —

Vârtejuri de îmblătīt și curățit, cari merg foarte ușor, cu întocmirea în formă de sac, prin ceea-ce cu ajutorul a 3-4 cai, foarte ușor se poate îmblătīt.

Mașinile numite mai sus le liferăm pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată.

Cumpărători serioși, cari se interesează de mașinile noastre, îi cercetăm noi acasă personal pe spesele noastre, prin

ceea-ce cumpărătorii cruță proviziunea gentului, ajung deci mai ieftin în posesia mașinei și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

Mașinile, cari au fost liferate prin firma **FRĂȚII GÖMÖRI**, au fost bine primite preste tot locul și sunt recomandate cu căldură la toți economii.

Catalog și preliminar de spese să trimitte la cerere gratis.

83 29-52

Mai departe recomandăm economilor mașini de sămănat, construcția cea mai nouă, tăvăluguri pentru zdrobitul pietrișului și tot felul de mașini economice, apoi mașini pentru fabricarea de cărămidă, țiglă de coperit, țiglă de ciment pentru coperit, alte mărfuri de ciment, precum și forme de fier pentru fabricarea de țevi de ciment și țevi la fântâni și mașini pentru spargerea pietrii.

Contra tusei, răgușelei și catarului au efect
mai bun 300 1-6

bomboanele Pemetete ale lui Réthy.

La cumpărare să fim atenți și să cerem
apoi bomboane de-ale lui RÉTHY, fiindcă
sunt multe imitații fără valoare.
x Carton 60 flieri.

Se cumpără numai bomboane Pemetete-ale lui RÉTHY!

Atențiune!

50,000 perechi de ghete.
4 perechi de ghete numai cor. 750

Din cauză că mai multe fabrici mari au încetat
să lucreze, am fost incredințat a cheltui o mare cantitate
de ghete adânc sub prețul de fabricare. Deci eu vând
fiecărui 2 păr. ghete cu șinoare, pentru domni și
2 păr. pentru dame, de piele brună sau neagră, ga-
leată, cu talpă bătută cu cuie, foarte eleg. fasonul
cel mai nou, mărimea conform Nr. Toate 4 perechile
costă numai 7 cor. expediție per rambursă.

H. Spingarn, Export de ghete
Oraviva Nr. 137. 9 21-

Schimbul e admis sau banii retour.

Mașini de cusut pentru trebuițe
casnice sau in-
dustriale, de cea mai bună fabricație.

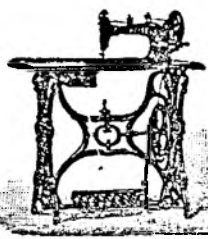
**biciclete și
gramofoane**

se pot cumpăra cu
prețuri moderate și
plătire în rate favorabile la

BODOR BELA

magazin de mașini de
cusut și biciclete în

Făgăraș
Str. Honvéd Nr. 11.

84 29-

Marca de scutire: „Anker“.

Liniment. Capsiel comp.,

leucocitor pentru

Anker-Pain-Expeller

este ac leac de casă valorat de mult, care
să folosească de mulți ani ca fricțiune sigură
la podagră, reumatism și răceli.

Atenție. Din cauza imitațiilor de puțină va-
loare să fim precauți la cumpărare
și să primim numai sticle originale în
etichetă cu marca de scutire „Anker“ și cu
numele Biehter. Cu prețul de 80 fl., C. 1-40
și Cor. 2- să capătă aproape în toate far-
maciile. Depozit principal la Ioan Török,
farmacist în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la
„Leul de aur“ în Praga. ::

Șoseaua Elisabeta Nr. 5 nou.

Expediție zilnică. 298 60-42

Mașina de cusut din recolul al 20-lea.

Cumpărați din prăvălii numai dela
— firma noastră și dela agenturi. —

SINGER Co. mașină de cusut societate pe acții.

La cerere primește ori cine **gratis** un catalog
despre instruirea **cusutului pe albituri.**

În America unicul Depozit de cărți românești este Biblioteca Română în New-York

65 St Marks Place.

145 23-

Este dar în interesul fiecărui Român care pleacă sau este în Statele-Unite sau Ca-
nada, să ceară marele și ilustratul catalog al acestei singure instituții ro-
mâne care pe lângă tot felul de cărți, note muzicale, și ziare ce apar în Ro-
mânia și Transilvania, are și un foarte bogat asortiment de instrumente mu-
zicale; fonografe, gramfoane, plăci și tuburi cu cântece românești, cea-
sornice de tot felul, giuvaericeale, mașini de scris, preparațiuni farmaceu-
tice, articole de toaletă și alte mărfuri de foarte mare trebuință. — Catalogul
se trimite fiecărui gratuit. — Se dau tot felul de informațiuni particulare adău-
gând marcă pentru răspuns. — „Biblioteca Română“ primește și mijloace și tri-
miterea de abonamente pentru „Foaia Poporului“.

Coroane **Un milion**

cel mai mare câștig din lume!

Cel mai bun sistem de păstrare

Împreună cu celea mai extraordinare șanse de câștig pentru sărac și
bogat îl prezintă fără doar și poate obligațiunile de câștig dela

Banca hipotecară Ungară și Prima Cassă de Păstrare
pestană din patrie, căci ambele au celea mai multe trageri anual
totodată celea mai mari câștiguri din lume și pe lângă toate
acestea fiecare loz trebuie să se tragă și să câștige necondi-
ționat. Deci nici un risc, nici o pierdere!

9 Trageri anual!

Câștigurile principale!

Cor. 1,000,000, 500,000, 400,000, 300,000 2 de 200,000, 100,000, 2 de
75,000 și o mulțime de 50,000, 40,000, 30,000, 25,000, 10,000, etc.

Proximele trageri vor fi în

5 și 25 Octomvrie a. c.

Pentru a înlesni fiecui cumpărarea acestor obligațiuni de câștig
le vindem de prezent ambele în grupă, — adică din fiecare câte o
bucată, — pe 38 rate lunare consecutive a 10 cor.

Deja după achitarea ratei prime participă cumpărătorul la proxi-
mele trageri, iar achitând ratele următoare regulat, va participa la
9 trageri anual cu câștiguri de peste 3½ milioane cor. 283 4-5

Vindem aceste oblig. de câștig și singuratic și anume celea dela
Banca Hipotecară Ungară pe 35 rate lunare a 6 cor., iar celea dela
Prima Cassă de Păstrare Pestană din patrie pe 35 rate lunare a 5 cor.

NB. Aceluia, care ne trimite primele 3 rate de odată, îi cultivăm a
4-a rată gratuit!

Grăbiți cu comanda, căci tragerile viitoare sunt la uze!

— Nu lăsați ocaziunea să treacă! Puneți mâna pe noroc!
Să cautați agenți în provincie.

Prospecte și explicații trimite la dorința ori-cui gratis și franco:

ÚSTREDNA BANKA ÚČ. SPOL., Budapest V., Sas-u. 24 sz.

Cel mai mare succes:

Peste 1000 garnituri de treerat cu motor
in circulație

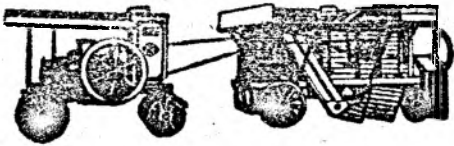
**Vestitele garnituri de treerat
cu motor**

dela renumita fabrică de motoare

Kállai LAJOS

Budapest, Gyár-utca 28

să recomandă tuturor economilor pe lângă
garanță deplină ca cele mai bune.

Invinge peste tot locul. | Catalog principal gratis.

Intre toate motoarele existente recunoscute ca cele mai simple.

162 21-25

La „Croitoria Universală“

I. PETRASCU

Strada Cisnădiei Nr. 30. SIBIU. Strada Cisnădiei Nr. 30.

Telefon Nr. 172.

Premiat:
Expoziția internațională de modă
Paris 1911
Grand Prix și medalia de aur.

Premiat:
Expoziția universală din
Roma 1911
Grand Premiu și medalia de aur.

Prin aceasta îmi permit a aduce la cunoștința onoratului public, că în atelierul meu primul rang, unde sunt ocupați la 20 de lucrători — se face tot felul de haine, atât civile cât și m.

Pentru sezonul iarnă tocmai acum mi-a sosit o mare alegere de țesături engleze și indigene. Croială cu gust și după ultima modă, garantând pentru ori ce lucru.

Serviciu solid și grabnic. — Prețuri moderate.

Sprijiniți industria română!

192 27—

Picurii de stomach

de Brády

cu

Maica Domnului de Mariazell
ca marcă de scutire,

și pentru aceasta numite „picurii de stomach de Mariazell“, sunt cel mai bun leac, valorat de 30 ani, contra la orice suferință de mistuire, arsuri de stomach, îngrășare, dureri de cap și de stomach, colică, insomnie, lipsa de sânge, anemie etc. Să capătă în farmacii cu prețul de 90 fileri și Cor. 1-60. 6 sticle cu Cor. 5 40, 3 sticle duble cu Cor. 4-80, expediază franco producătorul C. Brády, farmacia „Regele

Ungariei“ — ea, I. Fleischmarkt 2. Depou 5.

Să fim atenți la marca de scutire cu Maica Domnului de Mariazell, pachetare roșă și subscrierea, ca pe chipul din clișeu de aci. 28 18—25

In Sibiu se află de vânzare în apotecele: A. Teutsch, C. Morscher, G. Fabritius.

Toate în lume se scumpesc!

pânea, carnea, chiria casei, — numai păpușii și chetele escutate în atelierul lui

Vasile Ban la „Cisma roșie“

după cum se numește prăvălia lui, se ieftinesc 161 20—

Pentru ce? Pentru că această renumită prăvălie de încălțăminte s'a mărit în casa proprie și la fiecare păreche se trage jos chiria. De aceea el poate lifera păpuși buni și trainici pe lângă prețuri ieftine.

VASILIE BAN SIBIU, Strada Oanei (Burgergasse) Nr. 7. Casa proprie.

Duminea deschis până la 10 oare înainte de amiază.

COMANDELE DIN AFARA SE VOR EXECUTA PUNCTUOS CA ȘI PÂNA ACUM.

Singurul institut de asigurare ardelean

„TRANSYLVANIA“

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

60 38—

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai eftine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termin fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910 . . . . . K 5 003,540 78

Capitale asigurate pe viață 4.834.801-12

achitate . . . . . „ 4 571,035-31

Starea asigurărilor cu foc K 119.839,992—

sfârșitul anului 1910 { viață „ 11.020,265—

Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . . . „ 2.428,317—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile Direcțiunei, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturiile.

Persoane versate în Acuișiții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile.

Mare alegere!

Cuptoare moderne de încălzit, cuptoare pentru fert și toate părțile de lipsă pentru 257 3-3

Cuptoare mari de culină,

pe lângă prețurile cele mai ieftine, se află la

Andreas Rieger

prăvălie de fer în Sibiu.

CAROL GÜRTLER

lăcătuș de artă și construcții

Sibiu, strada Gușteritei Nr. 26

recomandă onoratului public interesat atelierul seu, unde se escută tot felul de lucrări ce se țin de bransa lăcătușeriei.

Afară de aceea la mine se află totdeauna în depozit

cupatoare de ori-ce mărime și cu diferite prețuri. 48 32—53